

smanjuju, to dovodi do jednog apsurdna koji postavlja onda pitanje da li uopšte bilo kakvo unakrsno ispitivanje ima ikakvog smisla.

SUDIJA MEJ: Kod poslednjeg svedoka dobili ste znatno više vremena nego Tužilaštvo, imali ste mogućnost da mu pokažete dokumente, ali vi ste, kao i uvek, odlučili da ćete da se svađate sa svedokom o nekim nerelevantnim pitanjima. Naravno da vi imate pravo na unakrsno ispitivanje kada se mi bavimo tim pitanjima. Tužilaštvo ne može da ograniči vaše vreme, oni su pominjali praksu koja se uvrežila za vreme saslušanja svedoka u predmetu Kosovo i zatražili su od nas kako ćemo dalje postupati i mi ćemo o tome razmisliti. Izvolite, gospodine Najš.

TUŽILAC NAJŠ: Još nekoliko administrativnih pitanja pre nego uđe sledeći svedok. Možemo li se time na kratko pozabaviti na privatna sednici?

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, sada smo na javnoj sednici.

SUDIJA MEJ: Možete li da pozovete svedoka, molim?

TUŽILAC NAJŠ: Dok ulazi svedok i drugi gospodin, samo bih želeo da vam kažem da mislim da će te danas dobiti spisak svedoka, izvinjavam se zbog odlaganja, odnosno zakašnjenja. Mislim da će iz samog spiska biti jasno kakav nas zadatak očekuje. I kao što je odavno rekao optuženi, mi naravno nemamo nikakve želje ni očekivanja da dobijemo više vremena. Upravo suprotno, mi zapravo želimo, što je pre moguće, da završimo svoje iznošenje dokaza i argumenata. Naravno, vreme je ograničeno pa ćete videti iz spiska svedoka da moramo da ćemo morati da izbacimo, da se odrekemo i odustanemo od brojnih svedoka.

SUDIJA MEJ: Naka svedok da svečanu izjavu.

SVEDOK GALBRAJT: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite, sedite.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da nam kažete vaše puno ime i prezime.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Piter Vudard Galbrajt (Peter Woodard Galbraith).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Galbrajt, vi ste ambasador, nakon što ste studirali na Harvardu (Harvard), Oksfordu (Oxford) i Univezitetu Džordžtaun (Georgetown University) nastavili ste karijeru kao savetnik u Komitetu za inostrane poslove američkog Senata i zatim ste bili ambasador u Hrvatskoj od juna 1993. do januara 1998. godine?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Negde pri kraju perioda vašeg rada kao savetnika u Komitetu za inostrane poslove Senata (US Senate), da li ste u nekoliko navrata posetili bivšu Jugoslaviju?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, tokom 1991. i 1992. godine sam četiri puta bio u toj zemlji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi sa svojim kolegom pripremili, do avgusta 1992. godine, izveštaj vašem komitetu o etničkom čišćenju u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, jesam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, ovaj dokument nije formalno predočen optuženom, to je javni dokument. Ja ga želim uvrstiti u materijal, odnosno dokazne predmete iz sledećih razloga. To je analiza onoga što su svedok i njegov kolega saznali tokom svoje posete bivšoj Jugoslaviji u to vreme. Sam dokument je bio dostupan optuženom 1992. godine, što znači da je on obavešten o tome šta su o njemu mislili drugi, sada konkretno mislim na autore ovog izveštaja. Stoga molim da se ovaj dokument uvrsti u spise. To je tabulator 5.

SUDIJA MEJ: Dakle, optuženi je dobio taj dokument 1992. godine?

TUŽILAC NAJS: Da, i svedok će to potvrditi za neki trenutak.

SUDIJA MEJ: Dobro, u redu.

TUŽILAC NAJS: Tabulator 5, odnosno, postojeći svežanj dokaznih predmeta, odnosno dokumenata.

sekretar: To će biti broj 471, dokazni predmet Tužilaštva.

TUŽILAC NAJS: Molim da se kopija da i svedoku. Možete brzo da pogledate ovaj dokument, ako imamo dodatnu kopiju, možda bi poslužitelj mogao to da stavi na grafoskop, ne bih želeo na to da potrošim previše vremena. Ako pogledamo stranu 5, dopis od 15. avgusta 1992. godine i ako pogledamo u sredinu strane, ambasadore Galbrajt, kao što ovde stoji, da li ste vi sastavili ovaj dokument nakon što ste razgovarali sa desetinama i desetinama preživelih koji su sami bili prisutni tim događajima?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada ćemo da preskočimo dve strane da bismo došli do brojeva 2 i 3 na vrhu stranice. Vi ste već izneli činjenice koje ste našli u Bosni i Hercegovini i zatim iznosite sledeći komentar: "Dok niti republičke vlade Srbije i Crne Gore, niti federalna vlada takozvane Jugoslavije nisu direktno nadzirale akcije bosanskih Srba, Srbija i Crna Gora dele odgovornost za ubijanje koje se sada odvija u Bosni i Hercegovini. U maju 1992. godine, Srbija je povukla JNA iz Bosne, a ostavila je za sobom, pod kontrolom bosanskih Srba 85 posto ljudstva i većinu svoje opreme". Nadalje govorite o tome u tom odlomku, a zatim u sledećoj tački govorite o srpskim paravojnim grupama, uključujući one koje su povezane sa istaknutim srpskim političarima, koje nekažnjeno deluju u Bosni i Hercegovini. To je sve što sam hteo istaknuti. Da li su to bila vaša mišljenja u to vreme, ambasadore?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na sredini strane 3, dalje se kaže: "Sobzirom na uspeh koji vi kažete da je imala Srbija sa svojom politikom etničkog čišćenja u Bosni i Hercegovini, ona bi mogla sprovesti istu politiku i u drugim područjima pod srpskom kontrolom, to jest na Kosovu i u Vojvodini. Već postoje znakovi da Srbija razmišlja o takvim postupcima i da ih je možda

već i započela". Da li je to bilo proročki ili ne, ne znamo, ali možete li reći na temelju čega ste došli do tog mišljenja?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, mogu. U to vreme postojao je proces izbacivanja i proterivanja etničkih Hrvata iz Vojvodine kao i nekih drugih manjina, postojala je akutna represija nad Kosovarima, odnosno Albancima na Kosovu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada, ako pogledamo stranicu 6 u 8. ili 10. redu od vrha, u tom odlomku vidimo sledeće: "Srpski vođa Slobodan Milošević je zastupao etničko čišćenje, ali sada, pod sankcijama i pod pretnjom vojne sile, on se želi udaljiti od posledica". Možete li da navedete koja konkretna izjava, primedba ili bilo šta što ste primetili u ponašanju optuženog opravdava vaš zaključak ili vaše mišljenje da je on bio zagovornik etničkog čišćenja?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da. Mi smo verovali da je Slobodan Milošević autor politike stvaranja Velike Srbije i da se malo toga događalo bez njegovog znanja i učestvovanja. U ovom slučaju, mi smo primetili da je vojska bosanskih Srba stvorena u maju 1992. godine kada se raspala Jugoslovenska narodna armija, da je dobivala plate iz Srbije, da je snabdevana iz Srbije i da su sami bosanski Srbi dobijali ekonomsku pomoć iz Srbije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Neka konkretna zapažanja, izjave koje je on dao u ovom smislu, nešto što biste mogli citirati?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ne, to se zasnivalo, kako se sećam, na ponašanju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Strana 8, na levoj strani, četiri reda niže: "Srpski plan je bio da se povežu delovi Krajine, odnosno Krajina u Hrvatskoj sa Srbijom i da se stvori etnički srpski koridor. Intervjui i razgovori sa izbeglicama omogućili su nam da rekonstruišemo ono što se dogodilo u jednom gradu na tom koridoru". Kraj citata. Ovo je vaš stav o planu na osnovu materijala koji vam je bio dostupan u to vreme?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako bi Sud, a i optuženog, mogli podsetiti, imamo strukturu vašeg izveštaja koji je dosta kratak. Na strani 11 u potparagrafu pod (E) vi iznosite kritiku na račun spore reakcije međunarodne zajednice.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da. Tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kritika se odnosi i na Ujedinjene nacije i na Sjedinjene Američke Države.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I zatim nastavljam, strana 12. Ako želite da pročitate, tu možete da nađete detalje u ovom smislu, a zatim u pasusu koji počinje na strani 15 svedočanstva na koje se nećemo osvrnuti, ali se uklapaju u ovaj kontekst. Da li ste vi razgovarali sa ovim raznim svedocima?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Sa svim svedocima čija se svedočanstva navode u ovom izveštaju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Strana 26, na desnoj strani, naslov je "Pitanja politike: uloga Srbije", vi navodite nešto detaljnije u pasusu koji sam već pomenuo i koji počinje sa: "Vlade Srbije i Crne Gore imaju odgovornost," i tako dalje, pa to neću ponovo čitati. U drugom pasus se osvrćete na paravojne formacije i zadnja rečenica tog pasusa glasi: "Ipak postoje podaci i indikacije da bosanski Srbi dobijaju određenu finansijsku pomoć, odnosno podršku direktno iz Srbije". Da li možete da se setite ko je bio izvor ove informacije?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, to su bile informacije koje su bile dostupne Vladi SAD-a. Kao što smo naznačili u izveštaju, mi smo razgovarali sa ambasadam u Beogradu i ambasadam u Zagrebu. Ti podaci takođe dolaze iz zapažanja službenika Ujedinjenih nacija, zatim službenika hrvatske Vlade sa kojima smo razgovarali, kao i od nekih novinara.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I najzad, u ovom izveštaju pod naslovom "Sankcije", vi navodite stvarnost, realitet sankcija. Jedna stvar koja je ovde interesantna za primetiti, vi kažete u sredini ovog pasusa: "Strana koja je najviše kriva u ovom sukobu ima puni legalni pristup međunarodnim tržištima, uključujući i naftu" i zatim primećujete da rezolucija Saveta bezbednosti kojom su izrečene sankcije očito dozvoljava prelazak robe preko Srbije u Bosnu i Hercegovinu, odnosno onaj deo Bosne i Hercegovine koji je bio pod kontrolom Srba. Kako je to bilo moguće, ako se radi o nedozvoljenoj robi?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Naravno, Srbija i Crna Gora bile su podvrgnute sankcijama, ali delovi Bosne i Hrvatske koji su bili pod srpskom kontrolom, a koji su legalno bili delovi suverenih država Hrvatske i Bosne i Hercegovine nisu mogli biti izloženi sankcijama. Jedan od načina na koji su prekršene sankcije 1992. godine je taj da bi roba putovala preko Srbije, a da

bi odredite bilo u Srbiji i Bosni, međutim preko područja koje je bilo pod srpskom kontrolom. I onda bi ta ista roba bila ponovo uvežena u Srbiju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda je vredno primetiti jednu referencu na 35. strani, naime, ovde navodite, nabrajate logore ili zatvore. Ovaj izveštaj, gospodine ambasadore, je dostavljen optuženom, je li tako? Mislim da je to bilo u oktobru 1992. godine.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Izveštaj je objavljen u avgustu 1992. godine od strane Komiteta odbora Senata za inostrane poslove. Zbog prirode ovakvih izveštaja, oni se šalju ambasadama i sasvim je sigurno da je jedan primerak otišao i jugoslovenskoj ambasadi u Vašingtonu (Washington D.C.). Zatim u oktobru 1992. godine, ja sam otišao u bivšu Jugoslaviju sa drugim autorom ovog izveštaja, otišli smo u Beograd, imali smo primerke ovog izveštaja sa sobom i ja sam primerke izveštaja dao nadležnim organima. Sećam se da je jedan otišao Milanu Paniću koji je bio predsednik Vlade Jugoslavije u to vreme. Ja sam u to vreme, prilikom te posete video optuženika u ovom predmetu i možda sam mu dao izveštaj, ali se tačno ne sećam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prelazimo na drugu temu ...

SUDIJA MEJ: Mislim da je ovo prikladno vreme za pauzu. Gospodine ambasadore, mi ćemo sada napraviti pauzu od 20 minuta, ja moram da vas upozorim, kao što upozoravam sve naše svedoke, da ni sa kim ne razgovarate o svom iskazu dok se on ne završi, što se odnosi i na Tužilaštvo. Pauza od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kao ambasador u Zagrebu, jeste li imali kontakte sa predsednikom Tuđmanom?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Redovno? Koliko često?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Vrlo često, pogotovo tokom ratnih godina, nekoliko puta nedeljno, ponekad nekoliko puta na dan, zavisno od tekućih događaja krize, a to je vrlo često bio slučaj.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kontakti sa Srbima u Hrvatskoj, Martić, Babić i drugi, kakvu vrstu kontakata i koliko često ste sa njima imali?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Kada sam se angažovao na mirovnom planu za Hrvatsku koji je počeo u martu 1994 godine, ti su kontakti bili možda jednom mesečno, možda manje, a počevši u septembru 1995. godine, u periodu kada smo radili na mirovnom planu za Istočnu Slavoniju, ti kontakti su bili vrlo česti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Iz tih kontakata i iz drugih raspoloživih izvora vi ste mogli steći mišljenje o tome u kom stupnju je optuženi uticao na krajiške Srbe, to je paragraf 1 rezimea vašeg svedočenja. Možete li da nam objasnite kakav je vaš zaključak o njegovom uticaju i u vezi kojih pitanja je on nad njima imao uticaja?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Kao prvo, meni je bilo jasno, a bilo je jasno praktički svim međunarodnom posrednicima, medijatorima, da je ključno za svako mirovno rešenje to što krajiški Srbi, rukovodstvo krajiških Srba ne donose nikakve važne odluke u vezi mirovnog plana bez njegovog dopuštenja, da se oni redovno konsultuju sa njim, a vođe sa kojima sam ja pregovarao, neki od njih su bili Milan Babić, Milan Milanović, rekli su mi da su se oni redovno savetovali sa branjenikom u ovom predmetu. Dalje, takozvana Republika Srpska Krajina je sama po sebi zavisna o Srbiji. Vlada Srbije ili Jugoslavije je isplaćivala plate vojsci krajiških Srba, a mislim i drugim zvaničnicima, uključivši i policiju. To je bilo jedno u potpunosti osiromašeno područje koje ne bi moglo uopšte postojati na nivou na kome je postojalo bez finansijske podrške koja je stizala iz Srbije. I zaista, kada je Vojska RSK pretrpela poraz u maju 1995. godine i kada je Martić ispalio rakete na Zagreb, upravo je Srbija bila ta koja je promenila osobu koja je bila na čelu Vojske RSK, odnosno postavila novog vojnog zapovednika.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vrat ćemo se na te detalje. Vi govorite o podršci. Da li ta podrška uključuje i gorivo?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U kojoj su meri krajiški Srbi zavisili od Srbije kad je reč o gorivu?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ako govorimo o zapadnom delu RSK, oni su bili u potpunosti zavisni o Srbiji u tom pogledu. Naravno, nafta se

proizvodila u Istočnoj Slavoniji, odnosno u delu Istočne Slavonije koji je bio pod kontrolom Srba.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pomenuli ste promenu na čelu Vojske RSK. Ko je smenio koga i na koji način vi tvrdite da je to bilo pod kontrolom optuženika?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, to su bili general Čeleketić i general Mrkšić. To je bila smena u maju 1995. godine kao što sam naznačio. Naime, generala Čeleketića je nasledio general Mrkšić. Po mojoj proceni, bilo je tu više razloga. General Čeleketić se nije efikasno suprotstavio, pružio otpor Hrvatima kada su oni krenuli na sektor Zapad i doveden je jedan efikasniji komandant iz Vojske Jugoslavije, odakle je on naime došao. A ja sam smatrao, isto tako, da optuženi ne želi da dođe do novog raketnog napada na Zagreb i da bi hteo nekoga ko tako nešto ne bi dozvolio, odnosno ko ne bi sproveo naređenje za tako nešto.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tema sa tim u vezi je izbor Martića na položaj predsednika RSK 1994. godine. Možete li da nam date vašu ocenu i vašu verziju tih događaja u nekoliko rečenica?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: To su bili vrlo čudni izbori, jer u prvoj rundi, u prvom krugu, Milan Babić je imao oko 49 posto glasova, a Martić oko 20 i nešto, a u drugom krugu, Martić je pobedio sa 53 posto dok je Babić imao 47 posto. To je bez presedana u demokratskim izborima. Mi na osnovu izvora koje je imala na svom raspolaganju američka Vlada smatramo da su ti izbori izrežirani tako da Martić pobedi i Babić je sam 23. januara 1995. godine meni rekao da veruje da su to izrežirani izbori i da veruje da je optuženi učestvovao u tom režiranju, naročito što se tiče glasanja u Istočnoj Slavoniji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Što se tiče procesa Z-4 (Z-4 Plan), a o tome je Sud čuo od nekoliko svedoka, pa među njima je bio i sam Babić, taj proces se zvao Z-4, Z znači Zagreb, u njemu su učestvovali Ujedinjene nacije, SAD, Rusija (Russia) i Evropska unija (European Union). Dokle je trajao taj proces?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Od 23. marta 1994. godine do operacije "Oluja" u avgustu, 4. avgusta 1995. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kakva je bila opšta struktura tog procesa?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: To je bio proces od tri faze koji je počeo pregovorima o prekidu vatre u Hrvatskoj između Srba, tačnije teritorija koje su držali Srbi i teritorija koje je imala pod svojom kontrolom vlada. Posle toga su došli ekonomski pregovori, pregovori o merama za jačanje poverenja, a treća faza je trebalo da bude političko rešenje za Hrvatsku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokle je stigao taj proces?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Uspeli smo da postignemo sporazum o prekidu vatre, to je bilo u ranim jutarnjim satima 30. marta. Posle mnogo odlaganja, sa velikim zakašnjenjem smo uspeli da postignemo sporazum o ekonomskim merama i merama za jačanje poverenja 2. decembra 1994. godine. Međutim, taj sporazum je samo delimično sproveden. Nismo uspeli da napravimo nikakav politički plan i da započnemo pregovore o političkom rešenju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vrat ćemo se na vašu procenu svih učesnika ubrzo, ali recite mi prvo, kakav je entuzijizam pokazivao Martić za ceo ovaj proces? Kako se on prema tome odnosio?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Mislim da je on podržavao prekid vatre, mislim da je vrlo negativno gledao na bilo kakve ekonomske i mere za jačanje poverenja i bio je protiv bilo kakvog političkog rešenja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Po vašem sudu, da li je takav njegov prilaz stvar njegove lične, nezavisne tačke gledišta ili je on imao smernice odnekle?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Mislim da je optuženi na njega imao veliki uticaj.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li znate kakav je stav optuženog bio prema planu Z-4 i prema merama za ekonomski razvoj i jačanje poverenja? Da li znate nešto o tome, i ako znate, kako?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Optuženi je aktivno učestvovao u pregovorima o ekonomskom razvoju i jačanju poverenja. To su bili oni pregovori koje su vodili lord Owen (David Owen) i Torvald Stoltenberg (Thorvald Stoltenberg), ali u njima nisam učestvovao. On je nekoliko puta istupao sa raznim stavovima, pokušavao je da izbegne da Hrvatska ima bilo kakvu kontrolu na granici između Srbije i Istočne Slavonije ili između Krajine i teritorije koju su držali bosanski Srbi. To ga je brinulo najviše od svega i na kraju je pristao da se sklopi taj sporazum i to se, zapravo i desilo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste se sretali sa Babićem tokom 1994. godine?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste saznali kakav je njegov stav prema procesu Z-4?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Jesam. Prvi put sam ga sreo 23. januara 1995. godine ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izvinite što vas prekidam. Da li znate kakva je bila njegova reakcija na sve to tokom 1994. godine?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, on je tada bio vođa u Skupštini Republike Srpske Krajine, predvodio je najveću političku partiju i zapravo je bio protiv ekonomskih mera i mera za jačanje poverenja. Mislim da je on mislio da je to jedna korisna politička toljaga koja se može iskoristiti protiv Martića.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste ga sreli 23. januara 1995. godine i to je vaš prvi sastanak, to stoji u paragrafu 4, mislim.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta se desilo tada?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja sam otišao u Knin da razgovaramo o tom političkom planu koji smo nameravali da predložimo sledeće nedelje, zajedno smo ručali i imali smo vrlo angažovanu diskusiju. Njega je taj plan zaintrigirao, mislio je da u njemu ima nekoliko stvari koje su vrlo interesantne, mada plan, u celini, može da bude i bolji, ali njegov opšti pristup je bio pristup zainteresovanog čoveka koji smatra da vredi na tome raditi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da na kratko pogledamo tabulator 1. Ambasadore, da li ovaj dokument sadrži nacrt dogovora Z-4?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Neću da idem u detalje. Vi ste rekli da je to bio velikodušan sporazum.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, on je davao krajinskim Srbima skoro potpunu nezavisnost u vladanju njihovom teritorijom na teritoriji Hrvatske

gde je prema popisu iz 1991. godine bilo većinsko srpsko stanovništvo. Tako da je zaista bio velikodušan predlog.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U pogledu tih konkretnih područja?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Uzećemo par primera. Na strani 6 se govori da je trebalo da imaju sopstvenu zastavu i svoje ambleme, svoje grbove?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Strana 10, pitanje valute i oporezivanja.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da. Pitanje valute je bilo bitno pitanje zbog toga što oni nisu hteli da koriste hrvatsku kunu, jer su rekli da je to ista valuta koju je koristila NDH u Drugom svetskom ratu. I ovaj plan je predviđao da oni mogu da imaju svoje sopstvene novčanice. Oni mogu da ih nazovu dinar ili kako god žele, mogli su da kreiraju tu novčanicu kako žele, međutim što se tiče monetarne strane svega toga, to bi bio ekvivalent kune. A kunu kontroliše Hrvatska narodna banka.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Strana 12, trebalo je da imaju svog predsednika i tako dalje. Da li je tako?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, vi ste se sastali sa Babićem 23. januara. Da li je posle toga trebalo da se vidite sa Martićem?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ako mogu samo još jednu stvar da dodam o Babićevoj reakciji. U jednom trenutku tog sastanka 23. januara njega je brinulo da taj plan nudi preveliku autonomiju, da je previše velikodušan. Njega je brinulo da bi Krajina mogla da postane srpska autonomna pokrajina koja bi morala da odgovara i za penzije. On se nadao da će takve stvari da rešava vlada u Zagrebu. Ja sam rekao da neće biti nikakav problem da se smanji stepen autonomije. Trebalo je da se sretnemo sa Martićem tog popodneva, a Martić je otkazao taj sastanak, rekao je da nema nikakvog smisla i da je to prekršaj protokola da se jedan ambasador sreće prvo sa ministrom za spoljne poslove, a tek onda sa predsednikom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vrat ćemo se na vašu procenu njihovih ličnosti i karaktera. 30. januara, da li ste vi i drugi pobornici tog plana otišli na sastanak sa Babićem, Martićem i Nikolićem?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Jesmo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam nešto o tom sastanku.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Mi smo predstavili taj plan kao osnovu za pregovore, a ne kao dokument koji je nešto u smislu uzmete ili ostavite. Mi smo to predstavili predsedniku Tuđmanu tog jutra, a tog popodneva smo otišli u Knin gde je trebalo da se sastanemo sa Martićem, Babićem i Nikolićem. Pokušali smo da im prezentiramo taj plan, ali Martić nije hteo ni da ga pipne, nije hteo da ga uzme u ruke.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako se završio taj sastanak?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Mi smo, naravno, bili malo šokirani da on ni fizički neće da ga uzme u ruke, a kamoli da pregovara na osnovu tog plana. Mi smo pokušali da ih ubedimo na sve načine da to nije u njihovom interesu, da ne treba da odbijaju pregovore jer će onda Hrvatska najverovatnije preduzeti vojne mere, da će biti mnogo teže međunarodnoj zajednici da spreči vojno rešenje problema, međutim, ni jedan od tih argumenata nije stizao do njihovih ušiju i na kraju je Nikolić, takozvani predsednik vlade nama rekao sledeće: "Treba da budete profesionalne diplomate a vi činite veliku grešku". Ja sam mu odgovorio da je velika greška već napravljena, ali da ćemo još videti ko ju je učinio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da ste nešto rekli o prilazu Babića.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Kada smo odlazili, Babić nam je prišao i na engleskom rekao: "Žao mi je".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada ste se sa Tuđmanom sastali tog jutra, da li ste ubedili Tuđmana da prihvati taj dogovor?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: On je prihvatio da pregovara na osnovu tog nacrtu, ali vrlo nerado. Srpska strana je odbila da uopšte primi taj plan i da testira dobru volju Hrvata.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A šta biste rekli o optuženom?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Deo našeg plana je da prvo idemo do Tuđmana, zatim u Knin, a posle u Beograd. Optuženi je odbio da nas primi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste se 9. marta ponovo sastali sa Babićem?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tom prilikom koja je bila svrha sastanka?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Svrha sastanka je bila sledeća. Mi smo napravili jedan sporazum u Kopenhagenu (Copenhagen) sa Tuđmanom da se produži mandat Ujedinjenih nacija, da se promeni taj mandat iz mandata UNPROFOR-a i da ta snaga postane UNCRO (UNCRO, United Nations Confidence Restoration Operation), to su Ujedinjene nacije u Hrvatskoj, to je samo jedna kozmetička promena. Ja sam otišao tamo da pokušam da ubedim Babića, kad sam se sa njim video, da treba da sarađuju u tom pogledu, međutim, imao sam priliku da sa njim razgovaram i o drugim stvarima, o planu Z-4.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta je onda bilo, šta je on rekao u vezi sa tim?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: On je uzeo primerak tog plana i bio je zainteresovan za razne njegove aspekte.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vrat ćemo se na neke stvari koje je on rekao o planu i na razne njegove aspekte. Ali da idemo hronološki. Operacija "Oluja". Kada ste saznali da Hrvatska planira tu operaciju?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: 21. jula 1995. godine ili negde u to vreme.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koji je bio naizgled razlog tome?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Razlog je taj da su krajinski Srbi i bosanski Srbi zajednički napadali enklavu u Bihaću. To se desilo ubrzo posle uspešnog napada na Srebrenicu koji je koštao 7.000 života, a nastavljao se napad na enklavu Žepa. Hrvati su bili zabrinuti da, ako padne Bihać, njihova strateška pozicija će se pogoršati, jer srpska strana ne bi imala nikakve unutrašnje veze da se brani, ne bi morali onda više da se brane od Petog korpusa koji je onda bio u Bihaću. Takođe su se bojali da će ovo dovesti do stvaranja zapadne srpske države koja će se ujediniti sa bosanskim Srbima i krajinskim Srbima. Kao drugo, brinulo ih je to što bi onda imali nove izbeglice iz Bihaća koji

bi došli u Hrvatsku, a već su imali dovoljno izbeglica koji su pristizali tokom svih godina rata. I na kraju, smatrali su da nema puno šansi da se mirno reši problem u Krajini. Smatrali su da je to zgodan trenutak da oni ponovo zauzmu to područje i smatrali su da međunarodna zajednica neće kazniti Hrvatsku ako ona preduzme nešto što bi, u suštini, spasilo Bihać.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je neuspeh pregovora o planu Z-4 koje je trajalo oko osam meseci, da li je taj neuspeh igrao neku ulogu u svemu tome?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Igrao je veoma bitnu ulogu. Hrvatski predsednik Tuđman i njegove kolege u vladi nisu videli nikakve šanse da se pregovorima postigne neko rešenje koje će njima obezbediti povratak te teritorije u okvire Hrvatske ili povratak Hrvata koji su odatle proterani i smatrali su da im je vojna opcija jedina opcija koja im je na raspolaganju. Mislim da su razmatrali mogućnost da to urade kasnije te godine u decembru 1995. godine kada bi istekao mandat Ujedinjenih nacija u Hrvatskoj, ali onda su dešavanja u Srebrenici i u Bihaću njima pružila mogućnost da to urade ranije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kakav je bio stav optuženog prema procesu pregovaranja o planu Z-4 i prema rešenju? Kako ste vi to shvatali i šta ste znali o njegovom stavu u to vreme?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: U to vreme, ja sam stalno razgovarao o tome sa ljudima koji su učestvovali u mirovnom procesu. Hrvatska vlada je u svakom slučaju smatrala da optuženi ima ključnu ulogu u rešavanju problema u bilo kakvom sporazumu, nisu smatrali da je verovatno da će on da se složi i zbog toga je odlučeno da se ide na vojnu opciju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi 25. jula poslali telegram državnom sekretaru SAD gde se prenosi u suštini priča jednog preživelog iz Srebrenice?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Jesam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mada nemamo vremena za ovaj materijal, iako je jako interesantan, ovaj materijal vam je dala vaša žena ili neki vaš prijatelj?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Moja žena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I to je bila priča jednog očevica, preživelog?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Tako je. To je bio čovek koji je bio jedini preživeli iz grupe ljudi. On je preživeo zapravo masovno streljanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I kakva je ta priča koju ste vi čuli i kako ste vi shvatili i to preneli u Sjedinjene Američke Države? Da li je to bila detaljna priča o tom masakru?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, i konkretno je u njoj navedeno da je general Mladić govorio nešto toj grupi, da im se obratio, da im je rekao da ne mogu očekivati nikakvu utehu ili pomoć od svog Alije, to jest od predsednika Bosne i Hercegovine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kad je reč o jedinicama koje su u tome učestvovala, da li je taj očevidac nešto detaljno rekao o tome?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: On je u svakom slučaju rekao da su ti vojnici bili priadnici vojske bosanskih Srba. Mislim da u dopisu koji sam ja dobio nije naveo konkretne jedinice, ali ja nisam sad ponovo pogledao taj dokument da bih osvežio pamćenje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vam se pokojni predsednik Tuđman obratio i pitao kakav bi bio stav SAD-a prema toj vojnoj akciji?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste mu odgovorili? I ako jeste, kada je to bilo?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Odgovorio sam mu, naime mi smo poslali nekoliko demarša hrvatskoj vladi u tom razdoblju, Hrvati su bili zabrinuti da, ako preduzmu vojnu akciju, da bi im mogle biti nametnute sankcije zbog proširenog rata od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija. Mi smo izrazili razumevanje za situaciju u kojoj su se našli i razumevanje za činjenicu da su oni spremni proliti krv da bi zaštitili Bihać. Mi smo bili duboko zabrinuti da će Bihać pasti, da će to postati druga Srebrenica. Tu je bilo četiri puta više stanovnika nego u Srebrenici, pa smo predviđali da bi moglo biti ubijeno 30.000 do 40.000 ljudi ako bi se ponovila ista situacija, ako bi bi Mladić i bosanski Srbi uradili istu stvar. Mi nismo odobrili bilo kakvu vojnu akciju i naglasili smo da bi vojna akcija mogla biti vrlo rizična i da, ako bi Hrvatska došla u neke poteškoće, da ni u kom slučaju ne bi mogla očekivati pomoć od SAD-a. Vrlo sam izričito rekao Tuđmanu da ukoliko dođe do bilo kakve vojne akcije, mi ćemo smatrati njega i Hrvatsku odgovornim za zaštitu

civilnog stanovništva, srpskih civila, i za to da ne budu povređeni ili ranjeni pripadnici mirovnih snaga UN-a.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste se vi izričito protivili toj vojnoj akciji ili ste bili neutralni?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Nismo je podupirali niti smo joj se protivili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Uprkos tome što je neizbežno došlo do rata, da li ste vi lično učinili posebni pokušaj da to sprečite?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Naš stav o tome, naime stav Vlade SAD-a, kao što sam već rekao, ali želim to ponovo da naglasim, bio je pod uticajem onoga što se događalo u Bihaću. Nama je bilo jasno da bi rat doveo do strašnih humanitarnih posledica, ali da je to manje zlo od mogućeg masakra 30.000 ljudi u Bihaću ako bi Srbi tamo primenili ona pravila koja su primenili u Srebrenici. Uprkos tome, mi smo pokušali da učinimo sve da dođemo do mirnog rešenja. Kada sam razgovarao sa predsednikom Tuđmanom 1. avgusta na Brionima, sledeći instrukcije iz mog Ministarstva spoljnih poslova, ja sam mu predložio da se te nedelje kasnije sastanem sa Babićem u Beogradu. Treba da napomenem da sam prethodnog vikenda imao kontakte sa Babićem putem Ujedinjenih nacija i preložio sam sastanak kako bismo zajedno mogli videti možemo li sprečiti rat. On je rekao: "Vi niste dobrodošli u Kninu, ali ja sam spreman da se sa vama sastanem u Beogradu".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A zbog čega niste bili dobrodošli u Knin?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Zbog Martića.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: No Babić je bio spreman da se sastane sa vama u Beogradu.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, on je rekao da neću biti dobrodošao u Kninu, ali da ću biti dobrodošao u Beogradu. Tuđman je u početku rekao da bi to bila zanimljiva ideja ali je rekao: "Nemojmo čekati kraj nedelje, uradimo to odmah". I usput budi rečeno, nekoliko sati kasnije zamenik njegovog sekretara za medije je nazvao i rekao da to možda nije tako dobra ideja, ali Vlada SAD-a je odlučila učiniti sve kako bi postigla mirno rešenje tako da smo otišli u Beograd i 2. avgusta u 20.00 sam se sastao sa Babićem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I šta ste mu tom prilikom rekli?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja sam mu rekao da će se krajinskim Srbima uskoro dogoditi katastrofa, da je hrvatska vojska spremna na vojnu akciju, da zbog napada u kojima je učestvovala vojska Srpske Krajine u Bihaću ne postoji nikakvo razumevanje za njih u međunarodnoj zajednici i da će se oni morati da se slože sa uslovima koje je naveo predsednik Tuđman kako bi izbegli vojnu akciju. Ti uslovi su uključivali povlačenje svih snaga Vojske Republike Srpske iz Bihaća, nadalje su uključivali ponovno otvaranje naftovoda kroz "sektor Sever", to je već bilo otvoreno pod ekonomskim ugovorom ali su krajinski Srbi to ponovo zatvorili, zatim otvaranje cestovnih veza i veza železnice kroz Knin, kao i da odmah počnu pregovori o političkom rešenju u Hrvatskoj.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li se sećate koliko je bilo tačaka?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Mislim da ih je bilo sedam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I kakva je bila generalna reakcija Babića na taj predlog?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Babić je sam došao na taj sastanak koji je održan u američkoj ambasadi u Beogradu i njegovo držanje je bilo vrlo ozbiljno. On je pažljivo slušao sve što sam ja rekao, a zatim je odgovorio na sledeći način. Rekao je, naime počeo je sa izvinjenjem zbog onoga što se dogodilo 30. januara, rekao je da je neshvatljivo da vlada krajiških Srba prima predstavnike najmoćnijih zemalja sveta, Rusije, SAD-a i Evropske unije a da zatim odbija da primi plan, da je to nešto o čemu su odlučili ljudi na višem položaju od njega, naime Martić i Milošević, on ih je izričito naveo. Zatim je rekao da može u potpunosti da razume zašto Hrvati napadaju Glamoč i Grahovo, to su mesta u dolini Livna i zašto su spremni da napadnu područje Krajine, i da ne shvata razloge zbog kojih je njegova vlada krenula u napad na Bihać. Zatim je rekao da on može prihvatiti sve uslove osim poslednjeg, političkog uslova o čemu smo još razgovarali. Smatrao je da ne može reći da će prihvatiti rešenje koje se temelji na reintegraciji u Hrvatsku, on je rekao ni jedan politički vođa to ne može da kaže, a ja sam rekao: "Pa alternativa bi mogla biti da kažete da ćete se složiti sa pregovorima na bazi plana Z-4, a to je u osnovi i bio plan da se Krajina reintegrira u Hrvatsku". Mi smo zatim razgovarali o Istočnoj Slavoniji, ja sam rekao da je nemoguće ići dalje od odredbi plana Z-4 o Istočnoj Slavoniji, ona ne bi imala autonomiju jer tamo većinsko stanovništvo nije bilo srpsko.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vratimo se malo nazad. Sada smo krenuli prebrzo. Vi ste ranije objasnili da bi po planu Z-4 autonomiju dobila ona područja gde je većinsko stanovništvo bilo srpsko u vreme popisa stanovništva, a to se nije odnosilo na Istočnu Slavoniju.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Tako je, Istočna Slavonija nije zadovoljavala taj uslov, a isto tako i drugi delovi "sektora Sever" i "Jug".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Je li vam Babić u toj fazi išta rekao o razlozima zbog kojih se optuženi protivi tom planu, a ako nije, da li ste vi iz drugih izvora saznali zašto se on protivi tom planu?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja bih ukratko objasnio. Rezultat sastanka je bio dogovor da će on u javnosti reći da prihvata sve ove tačke, ali umesto da kaže da će pregovarati na bazi reintegracije u Hrvatsku, on će reći da će pregovarati na bazi plana Z-4. Nadalje, ja sam mu rekao da se plan Z-4 u tom trenutku ne može postići jer je Tuđman u snažnijoj poziciji, on nikada neće to prihvatiti i najviše čemu se mogu nadati krajiški Srbi je nešto što se zasniva na hrvatskom ustavnom pravu. On je to shvatio i prihvatio, a ja sam rekao da ću to preneti kao privatnu poruku od njega Tuđmanu, da je on to shvatio i da razume da nikada nećete postići plan Z-4. On se u potpunosti složio. Tada se postavilo pitanje da li se rukovodstvo u Kninu može navesti da to prihvati, a on je rekao: "Moja stranka ima većinu u skupštini, ja mislim da mogu njih nagovoriti da pristanu na to," moje pitanje je bilo da li će Martić na to pristati. A on je rekao: "Jedna rečenica od Miloševića i Knin će se s tim složiti".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I on je imao pravo i stvari se ne bi odvijale onako kako su se odvijale?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, po mom mišljenju rat se mogao izbeći i 180.000 Srba ne bi postalo izbeglice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je Babić nešto rekao o svojim naporima da se sastane sa optuženim?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da i optuženi je odbio da ga primi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je to bilo za vreme te posete Beogradu ili nekom drugom prilikom?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Tokom te posete Beogradu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I da li je to što je on rekao bilo u skladu sa onim što ste vi čuli o naporima otpravnika poslova SAD?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, nakon što je postignut taj dogovor, obzirom na ono što je Babić rekao o odlučujućoj ulozi optuženog i sobzirom na naše shvatanje odlučne uloge, presudne uloge optuženog, Sjedinjene Američke Države su odlučile optuženom poslati demarš. Otpravnik poslova je pokušao da se sastane sa njim 3. avgusta, sledećeg dana kako bi naveo Miloševića da izjavi kako podržava taj dogovor, a on je odbio da primi otpravnik poslova.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: On je tada bio najviše rangirani diplomata pošto nije bilo ambasadora?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da. To je tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Babić je dao svoju izjavu u javnosti.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, jeste.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je dobio neku znatnu podršku za to?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: On je dao izjavu i došlo je do sastanka u Ženevi (Geneva) 3. avgusta između delegacije hrvatske Vlade i delegacije krajiških Srba. Ideja je bila da delegacija krajiških Srba ima instrukcije da prihvati puni paket koji je prihvatio Babić. Oni su bili nejasni u svojoj izjavi, to nije bilo jasno prihvatanje koje se tražilo, a mislim da je razlog za to taj što Babić, koji je u tom trenutku bio predsednik Vlade RSK, nije imao autoritet da bi zapovedao delegaciji u Ženevi. Milošević je, naravno ćutao. Ja sam se vratio u Zagreb gde sam se sastao s Tuđmanom. Na sastanku sa Tuđmanom, to je bilo u 5.45 3. avgusta, ja sam ga zamolio da odloži vojnu akciju, rekao sam mu da ćemo saznati u roku od nekoliko dana da li krajiški Srbi misle ozbiljno, jer su oni trebali da preduzmu konkretne korake i to vrlo brzo. Ja sam smatrao da je važno dati im šansu da se vidi da li misle ozbiljno, zato što bi rat bio katastrofa, posebno za stanovništvo u području Krajine. Tuđman nije verovao da Babić ima dovoljno moći i on je slušao, ali u osnovi se odlučio za rat.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da pogledate dokazni predmet 352 tabulator 144, to je šifrirani telegram koji se bavi tim pitanjima. Pretresno veće je to već videlo, Pretresno veće to već ima. Da li ste vi pogledali taj telegram vašeg britanskog kolege?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je tačno ono šta stoji u paragrafu broj 8?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, to je bio vrlo vešt diplomata.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U paragrafu 8 on kaže sledeće: "Komentarišući o svojim razgovorima, Galbrajt je priznao da Babić možda nema dovoljno moći da sklopi takav sporazum jer ga se može odreći njegove sopstvene kolege u RSK-a, vlada i skupština, ali to je bio poslednja šansa za mir. On, Galbrajt, će se videti sa Tuđmanom večeras u 5.45 po lokalnom vremenu da ga izvesti o rezultatu svojih razgovora sa Babićem u Beogradu. Milošević je dobijao informacije od ambasade u Beogradu". Imate li komentar?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: U to vreme, ja sam se nadao, naravno, da će naš otpravnik poslova uspeti da se sastane sa Miloševićem i obzirom na to da je rat trebao započeti svakog trenutka, i to bi bila najveća akcija posle 1992. godine u tom ratu, pa sam se nadao da će Milošević primiti našeg predstavnika. U trenutku kad sam brifirao svoje diplomatske kolege, ja nisam znao šta će se dogoditi. Ambasador Hjujt (Gavin Hewitt) je tačno preneo moje reči, ali naravno, ono čemu sam se ja nadao i šta sam sasvim iskreno očekivao se nije dogodilo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na kraju tog dokumenta stoji nada da će gospodin Roberts (Ivory Roberts) uspeti da razgovara sa Miloševićem, to je bio britanski otpravnik poslova, gospodin Ajvori Roberts. Da li je on, prema vašim saznanjima, imao dobre odnose sa Miloševićem?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, on je imao dobre odnose s vlastima u Beogradu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, da je optuženi to želeo, njemu se moglo sve to preneti.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Nakon ovih napora, došlo je do pada.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste već ukratko naveli posledice toga. Možda je sada prikladan trenutak da kažete svoju ocenu iz svog iskustva o dva ili tri

lika o kojima ste govorili, da kažete nešto o njihovoj inteligenciji i njihovim sposobnostima kao vođa, onako kako ste vi to videli. Molim vas da najpre govorite o Martiću.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Martić je bio bivši policajac, po mom mišljenju čovek vrlo ograničene inteligencije, mislim da, iako je on bio predsednik takozvane Republike Srpske Krajine. Mislim da nije imao nikakvog posebnog interesa, zanimanja za ljude na tom području i da jednostavno nije bio na visini zadatka.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pod čijim je uticajem bio?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Pod uticajem optuženika, Vlade Srbije, jugoslavenske vojske, srpske vojske, svakako ne bi rado postupao samovoljno bez dozvole, odnosno dopuštenja iz Beograda.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A Babić?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Babić je takođe bio nacionalista. Ja naime ne želim ovde ostaviti utisak da je tu bilo ikakvih svetaca u čitavom ovom procesu, dakle on jeste bio nacionalista i učestvovao je u stvaranju RSK i proterivanju hrvatskog stanovništva iz tog područja. No ipak, smatrao sam da je najharizmatičniji od svih političara i mislim da mu je interes krajinskih Srba bio na srcu daleko više nego drugima, nego bilo kome od njih. Mislim da mu je bilo više stalo do lokalnog stanovništava nego drugima. Međutim, mislim da njega bilo lako zastrašiti, kako Martićem, tako i Miloševićem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kad je reč o ovoj dvojici, da li je ikakva kohabitacija bila moguća?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Pa, kohabitacija njih dvojice svakako bi bila vrlo teška.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne, mislim na zajednički život etničkih grupa.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Pa, za Martića to je bilo, to nije dolazilo u obzir, on je rekao, u više navrata mi je rekao da Srbi i Hrvati ne mogu živeti zajedno i da ukoliko to područje bude reintegrirano da on neće ostati. A što se Babića tiče, ja mislim da je on bio otvoreniji prema ideji, mogućnosti da Srbi i Hrvati žive zajedno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je on bio popularan među narodom Krajine?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: On je bio najpopularniji političar, pogotovu u sektorima “Sever” i “Jug”, bio je gradonačelnik Knina, a po mom sudu, naravno, on je zapravo bio čovek koji je dobio izbore 1994. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je ikakvu kontrolu imao nad vojskom?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ne, nikakvu, i upravo zato ga se moglo lako intimidirati.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo dalje. Za vreme operacije “Oluja”, da li ste vi zauzeli nekakav javni stav o kršenjima ljudskih prava koja su počinili pripadnici hrvatske vojske?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: I ja i Vlada Sjedinjenih Američkih Država smo stalno javno u mnogo navrata kritički govorili o kršenjima ljudskih prava od strane Hrvata, što se nije moglo ni na koji način opravdati.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste to i koliko često spominjali Tuđmanu?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Pa, ja znam da sam se s njim susreo više puta tokom tog perioda zajedno sa načelnikom njegovog kabineta, gospodinom Hrvojem Šarinićem, kao i drugim dužnosnicima hrvatske vlade i svaki put sam im na to skretao pažnju, odnosno na ono što se događalo sa stanovništvom u Krajini i kršenjima ljudskih prava.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste se i vi, jednom prilikom, našli na jednom traktoru pokušavajući da sprečite slučaj jednog takvog kršenja? Ukratko nam recite nešto o tome.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da. Naime, postojala je jedna grupa od otprilike 40.000 srpskih izbeglica koji nisu uspeli pobeći u Bosnu i okružile su ih hrvatske snage blizu Topuskog, to je bivši “sektor Sever”. Dogovoren je prekid vatre koji im je omogućio da prođu kroz Sisak i izbiju na auto put prema Istočnoj Slavoniji i onda verovatno ka Srbiji. Kada je prva grupa tih izbeglica otišla i prošla kroz Sisak, napala ih je svetina, napali su ih Hrvati u tom gradu i dogodilo se da je tu bio prisutan izveštač “Asošijeted presa” (Associated Press). Mislim da je to bilo kasno uveče, i mislim da je bio 9. avgust. Ja sam sledećeg jutra, rano ujutru pročitao tu priču u kojoj je opisan taj napad. Naime, jedna majka je, prozor na njenom automobilu je bio razbijen i ona je morala komadiće stakla da vadi iz pokrivača kojim je bila pokrivena njena beba. Policajci koji su stajali okolo su se smejali i manje-više rekli nešto u smislu, “ovi ljudi su dobili ono šta su zaslužili”. To je bila sramota, ja sam

pročitao ovu priču Hrvoju Šariniću preko telefona i rekao sam da, ukoliko oni nešto ne učine u vezi toga, ja ću otići tamo i pridružiću se konvoju. Ugovorio sam sastanak sa Tuđmanom u 12.30 i pročitao sam mu tu priču, taj članak. Rekao sam mu da oni moraju da oni moraju tome da stanu na kraj, da će takve stvari imati strašan učinak na hrvatske odnose sa Sjedinjenim Američkim Državama i da oni to apsolutno moraju da zaustave. Rekao sam mu i da bi u svakoj normalnoj demokratskoj zemlji ministar unutrašnjih poslova bio smenjen ili bi trebalo da podnese ostavku zbog toga. Tuđman se međutim naljutio i ja sam odlučio da moram da odem tamo i pridružim se konvoju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I vi ste otišli dole u jednom oklopnom vozilu, ali ...

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, ja sam oklopnim vozilom otišao do Petrinje gde zapravo nije bilo hrvatskih civila, to je bila vojna zona. Konvoj je već bio na auto putu i bio je zaustavljen pa sam ja prošao kroz konvoj. Moj plan je bio da sa svojim oklopnim vozilom prođem kroz konvoj, da istaknem američku zastavu ali naleteo sam na jedno vozilo koje je skupljalo smeće, koje je bilo iz Karlovca ali je prešlo preko linije na srpsku stranu. Vozač je bio prilično ljubazan, prijateljski nastrojen i prepoznao me je sa televizije. Rekao mi je da dođem, da se popnem na traktor sa njegovom ženom i dvoje male dece pa sam odlučio da to i uradim. Tako sam sa njim na traktoru prošao kroz Sisak. Video sam masu, svetinu koja se tu okupila, vikala je uvrede na račun tih ljudi a nekih deset metara dalje su stajali hrvatski policajci i incidenata nije bilo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Još jedan detalj iz ovog perioda. Vi ste se s vremena na vreme pojavljivali na televiziji. Jednom prilikom ste dali intervju gde ste komentarisali etničko čišćenje i možda bi trebalo to da nam malo objasnite.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, tako je, to je bilo za britansku televiziju, mislim da je to bio Bi-Bi-Si-ja (BBC). Rekao sam da Hrvati nisu učestvovali u etničkom čišćenju u Krajini ali da je ovde sa njihove strane došlo do ozbiljnih zloupotreba i kršenja ljudskih prava. Poenta je bila u tome da je tamo na delu bilo etničko čišćenje kada su snage, paravojska, ušle u grad. Imali su podršku vojske, oni su terorizovali stanovništvo, počinili ubistva, silovanja i prisilili stanovništvo da ode. U ovom slučaju, stanovništvo jeste otišlo pre nego što su Hrvati stigli, verovatno zbog svog opravdanog straha

zbog onoga što bi im se moglo dogoditi, što bi im Hrvati mogli uraditi. Bilo kako bilo, oni nisu bili tamo u tom trenutku kada su Hrvati došli, dakle, to nije bilo etničko čišćenje. Analogija je možda sledeća, vi možda uđete u jednu prostoriju sa namerom da počinite ubistvo ali osoba koju ste namerali da ubijete nije unutra, ona je otišla. Sama vaša namera ne predstavlja krivično delo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što pređemo na Dejton (Dayton), hteo bih da čujem vašu procenu Tuđmana na osnovu kontakata koje ste imali sa njim, kao lidera, stratega i taktičara u to doba.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Mislim da je Tuđman bio vrlo efikasan lider i u smislu da je znao kamo vodi, kamo želi odvesti Hrvatsku. On se okružio sa sposobnim saradnicima, kao što je bio ministar spoljnih poslova Granić, ministar odbrane Šušak. Dakle, on je bio sposoban da na njih delegira neke stvari, oni su bili u stanju da sami vode pregovore u njegovo ime, a on je i dalje imao vlast. Kad kažem da je bio efikasan lider, to ne znači da su njegovi motivi uvek bili dobri. On jeste bio nacionalista, on je imao jednu viziju Hrvatske koja je za mene bila vizija iz XIX veka i mora se reći da je imao vrlo malo respekta za osnovna ljudska prava.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokumenti pod tabulatorima 3, 4 i 5, zapravo možda nije ispravan redosled, moliću da prvo pogledamo dokument pod tabulatorom 3. Prelazimo avgusta na oktobar 1995. godine, ovo je jedna zajednička izjava vas i Stoltenberga o sastanku tog dana. Recite nam nešto o tome, molim vas.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, nakon operacije "Oluja", Sjedinjene Države su preuzele mirovni proces na inicijativu predsednika Klintonu, a jedan deo te inicijative je bila uspostava, odnosno rešenje situacije u Istočnoj Slavoniji i ja sam zadužen da se time bavim pa sam počeo putovati između Zagreba i Istočne Slavonije. Krajem tog meseca meni se pridružio i predstavnik UN Torvald Stoltenberg, pa smo na taj način postali tim. Odlučili smo da je najbolji način da tome pridemo, naime mi smo imali čitav niz predloga, ali krajem septembra smo odlučili da bismo trebali približiti obe strane, navesti ih na to da se dogovore u vezi nekih osnovnih načela tog rešenja. 3. oktobra je prvi takav sastanak održan u Erdutu i oni su se sporazumeli u vezi sa 11 načela, odnosno 10 koja su bila pripremljena unapred i još u vezi jednog koga je dodao Hrvoje Šarinić, predstavnik hrvatske strane i koji su prihvatili Srbi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 3 je to u vezi sa kojim ste nam sad govorili, tabulator 4 navodi 10 plus još jedan, 11 načela, je li tako?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, to je tu, može se pročitati, ne moramo na to gubiti vreme. Sledeći korak, dakle sastanak u Zagrebu 9. oktobra, ali možemo još brže prolaziti kroz ovu tematiku, recite nam, sledeći važan sastanak bio je 1. novembra.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, bila je čitava serija sastanaka koji su se nastavili tokom oktobra ali bez ikakvog rezultata, bez zaključka. Možda bi trebalo u ovom trenutku objasniti sledeće. U Erdutu su i hrvatska vlada i lokalna srpska delegacija prihvatili ovih 11 točaka. U njihovoj prisutnosti, i hrvatske delegacije i srpske delegacije, Stoltenberg i ja smo održali jednu konferenciju za štampu na kojoj smo najavili ovaj sporazum, svi su nam čestitali i tako dalje. Tog istog dana, 3. oktobra, Ričard Holbruk (Richard Holbrooke) koji je vodio diplomatske aktivnosti na višem nivou je otišao u Beograd. Mi smo ukratko telefonom razgovarali o onome što se događalo, on je u Beogradu video optuženog i optuženi mu je rekao da ga ovaj sporazum iznenađuje, da on ništa o tome nije znao, a kasnije je rekao Holbruku da takav sporazum nije postignut.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sastanak 1. novembra, odnosno taj datum sam po sebi.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja sam toga dana bio u Dejtonu, naime tog jutra je započela Konferencija u Dejtonu (Dayton Conference).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vaš zadatak je bio da se bavite Istočnom Slavonijom, zar ne?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam kakav je bio razvoj događaja tog dana?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Holbruk je odlučio da prva tačka dnevnog reda bude Istočna Slavonija, delom zato što je predsednik Tuđman bio onde prisutan samo na otvaranju konferencije, on se vraćao u Hrvatsku da tamo učestvuje u formiranju nove vlade, to je bilo neposredno nakon izbora u Hrvatskoj, a takođe zato što se Holbruk nadao da, ako bi se postigao nekakav sporazum u vezi Istočne Slavonije, da bi to bilo korisno za sve

ostalo. On je od mene zatražio, ja sam pripremio jednu izjavu u kojoj se manje-više iznosila baza za normalizaciju odnosa između Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije i gde je rečeno da se pitanje Istočne Slavonije treba rešiti mirnim putem, u skladu sa načelima kojima je postignut sporazum u Erdutu. Državni sekretar Kristofer (Warren Christopher) je uzeo taj papir, on je naime, održao neke bilateralne sastanke toga jutro i sa Tuđmanom i sa Miloševićem. Tuđman se složio sa tim pismom, odnosno izjavom kako sam je ja ukratko izložio, međutim Milošević je izbrisao onaj deo koji se odnosio na principe iz Erduta. Zatim, popodne u 5 sati, došlo je do jednog zajedničkog, prvog zajedničkog sastanka između optuženog i predsednika Tuđmana čiji je domaćin bio državni sekretar Voren Kristofer. Predsednik Tuđman je stigao na vreme, u 17.00, i sa njim su bili Granić, Šušak i Šarinić. Sa američke strane su bili, naravno, i ja sam bio tamo, i Holbruk, Kristofer Hil (Christopher Hill) i još neki drugi. Predsednik Milošević je došao sa zakašnjenjem od otprilike 35 minuta. Sekretar je rekao da on želi govoriti o pitanju Istočne Slavonije i zamolio je da ja podnesem izveštaj o tome kako stoje pregovori, što sam ja i učinio. Tuđman je saslušao, možda ponešto nestrpljivo i onda je rekao: "To nije glavno pitanje ovde, glavno pitanje je hoće li, odnosno da li je predsednik Milošević spreman prihvatiti reintegraciju te teritorije u Hrvatsku". Milošević je rekao: "Pa, trebalo bi održati referendum". On nije konkretno rekao u vezi sa čim bi trebalo da bude taj referendum već jednostavno da bi tamo trebala biti administracija UN, uprava UN i da bi trebalo održati referendum. Tuđman se, naravno, oštro suprotstavio toj ideji, objasnio je, zapravo je rekao da ukoliko to ne bude rešeno mirnim putem, da će biti rešeno vojnim putem. Milošević je njemu rekao: "Vi ste dobar čovek, ali ja vidim da ste vi pod uticajem vaših generala". Konverzacija je tu bila prilično žestoka, Šušak je rekao: "To je u potpunosti pogrešno," zatim se Milošević okrenuo Šušku i rekao: "Gojko, šta, ti si general?" A onda, najedanput, niotkud, Milošević je samo rekao "U redu, shvatam, neće biti nikakvog referenduma".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prekidam vas na trenutak u vašoj priči, dakle, optuženi je imao u potpunosti ovlašćenja da pregovara u vezi ovih pitanja?
SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je ikada rekao da postoji još neko drugi ko bi se trebao baviti tim pitanjima kada se radi o krajinskim Srbima?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: On je stalno govorio da se to tiče kra-jinskih Srba i da lokalni Srbi trebaju to rešiti kad je reč o Istočnoj Slavoniji. Međutim, u isto vreme, on je bio taj koji je pregovarao oko sporazuma.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A taj referendum koji je spomenut, jednostavno tako je i napušten. Ideja je napuštena?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Pa referendum jeste bio na dnevnom redu i o njemu su još ranije govorili neki lokalni Srbi, još na početku pregovora i ja sam im rekao da je to nemoguće. To je pitanje zatim potakao optuženi krajem septembra 1995. godine na jednom sastanku sa Hrvojem Šarinićem u Beogradu, na kojem je on predložio referendum kao i teritorijalnu razmenu, zamenu teritorija. To je, dakle, bila jedna pozicija koja se često iznosila sa srpske strane, ali je bila napuštena onog trenutka kada smo se dogovorili oko onih principa 3. oktobra i kada su se u vezi toga sporazumeli i lokalni Srbi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Što se tiče formalnog dela ovog sastanka, recite nam kako se on završio i još nam recite šta je usledilo posle tih 45 minuta?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Sekretar Kristofer je otišao zajedno sa Holbrukom i drugim Amerikancima, ja sam ostao, predsednik Tuđman i predsednik Milošević su potpisali tu izjavu u kojoj se tražilo da Stoltenberg i ja odemo natrag u to područje. Zati su Tuđman i njegova delegacija otišli a ja sam ostao razgovarati sa optuženikom nekih 45 minuta. Mi smo razgovarali, manje-više, o stvarima vezanim za Istočnu Slavoniju, on je insistirao na tome da se Hrvatska neće usuditi da posegne za vojnom silom, da oni ne mogu imati tu nikakvu prevlast, a ta procena je po mom mišljenju bila pogrešna. I onda mi je rekao da neću ništa postići time što ću se vratiti u Istočnu Slavoniju kao posrednik, iako su on i Tuđman upravo potpisali izjavu u kojoj se tražilo da se Stoltenberg i ja vratimo u Istočnu Slavoniju i da bi mi bilo bolje ga odem na godišnji odmor u Dubrovnik.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako ste vi interpretirali tu njegovu opasku? Šta je to trebalo da znači?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: To je, po mojoj interpretaciji, trebalo da znači da lokalni Srbi u Istočnoj Slavoniji neće odučiti o tom pitanju, o tom rešenju, niti da će ono biti odlučeno putem diplomatije već da će se rešiti u Dejtonu i tada kada Milošević o tome odluči, kada odluči da je to pogodno i korisno u svetlu širih tema koje su bile na dnevnom redu.

SREDA, 25. JUN 2003. / SVEDOK PITER GALBRAJT (PETER GALBRAITH)

SUDIJA MEJ: Sada bi trebalo da prekinemo, koliko još imate za ovog svedoka?

TUŽILAC NAJS: Mislim još 10 minuta sutra ujutro.

SUDIJA MEJ: Sada ćemo završiti sa radom. Gospodine ambasadore, molim vas da se vratite sutra ujutro u 9.00.

SVEDOK GALBRAJT: Da.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

365

Četvrtak, 26. jun 2003.
Svedok Piter Galbrajt (Peter Galbraith)
Svedok Suad Džafić
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.02 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najs (Nice).

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada smo juče završavali rad popodne, optuženi je izneo molbu našim službenicima da dobije primerak zajedničke izjave od 1. novembra 1995. godine gde se govori o onom delu svedočenja do kojeg smo stigli juče, i to mu je dato. Neću ništa da pitam svedoka o tome. Gospodine Galbrajt (Peter Galbraith), posle sastanka koji ste juče opisali, kada se on završio, da li ste se vratili da nastavite pregovore?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, jesam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste se vratili u Dejton (Dayton) ili je vaše vreme u Dejtonu bilo ograničeno?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja sam se vratio u Dejton pred sam kraj, to jest pošto je potpisan sporazum o miru u Hrvatskoj.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Razgovor koji ste imali sa optuženim i o kojem ste nam juče govorili, da li se to odrazilo na, da li je potvrđeno ili opovrgnuto u razgovorima koje ste imali sa Milanom Milanovićem?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, kada smo nastavili pregovore koji su podrazumevali stalne letove između Zagreba i ponekad Osijeka i Erduta u Istočnoj Slavoniji, nismo postizali nikakav napredak. U jednom trenutku Milan Milanović mi je rekao, kad smo podneli novi revidirani nacrt, u jednom trenutku, mislim da je to bio 5. ili 6. novembar, on mi je rekao: "Ja ću potpisati taj nacrt ako mi Milošević kaže da to uradim, da ga potpišem".

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I kako ste vi to shvatili, kakav je stepen uticaja ili kontrole imao optuženi na deo pregovora koji su se ticali Istočne Slavonije u Dejtonu, do kraja pregovora?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Meni je bilo sasvim jasno da nećemo imati nikakav sporazum dok optuženi ne odluči da treba da dođe do sporazuma i to neće zavisiti ni od čega što se tiče što se tiče Istočne Slavonije, već će zavisiti od toga kada on reši da mu je to zgodno u celom dejtonskom procesu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Što se tiče celokupnog tog procesa, vi ste naravno govorili o onome što ste videli sami ili što su vam rekli drugi, ali osim Istočne Slavonije, ostalim stavrima su se bavili drugi.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, ja sam se bavio na vrlo ograničen način nekim pitanjima koja se tiču Bosne i federacije, ali imao sam relativno malu ulogu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokazni predmet 471, tabulator broj 2, molim da se doda svedoku. Recite nam, bez ulaženja u detalje, kakav je ovo sporazum?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: To je Erdutski sporazum od 12. novembra 1995. godine. Ovo je mirovni sporazum za Hrvatsku koji je predvideo mirnu reintegraciju Istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srema u Hrvatsku, posle jednogodišnjeg ili dvogodišnjeg prelaznog perioda. Primetićete da je ovo sporazum od 14 tačaka i da je u suštini isti kao i sporazum koji je postignut 3. oktobra, takođe u Erdutu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada prelazimo na jednu opštu temu. Govorili ste o suprotstavljanju optuženog planovima i nacrtima koji su se ticali Istočne Slavonije. Već ste nam rekli nešto o tome, da je po planu Z-4 (Z-4 Plan) trebalo da na nekoj teritoriji bude većinsko srpsko stanovništvo. Kako ste vi videli razloge optuženog, zbog čega se on suprotstavljao sporazumu za Istočnu Slavoniju?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Pre svega, ovde imamo jedan veći, širi kontekst. Po mom shvatanju, od početka rata u Hrvatskoj i početka rata u Bosni optuženi se nadao da će moći da stvori Veliku Srbiju, koja bi se sastojala od većine Bosne i Hercegovine kao i značajnog dela Hrvatske, krajinskog regiona, Istočne Slavonije, zapadne Slavonije i dubrovačkog regiona. Godine 1993. i 1994. bilo je jasno da to neće biti moguće postići ali on

se ipak nadao da će moći da postigne nagodbu prema kojoj će Hrvatskoj dozvoliti da preuzme ponovo Krajinu, najverovatnije na vojni način, i da će se postići neki teritorijalni sporazum gde će se Srbiji dozvoliti da uzme jedan deo hrvatske teritorije u Istočnoj Slavoniji ili ceo region, što je to veoma bogata poljoprivredna zemlja sa izvesnom količinom nafte, ili bar jedan deo te teritorije. U tome su ga, po mom mišljenju, posticali ili ohrabivali neki međunarodni posrednici, konkretno lord Dejvid Oven (David Owen) koji je često govorio o nekim razmenama teritorije, mada je međunarodna zajednica, SAD (United States of America) i EU (European Union), bila izrazito protiv promena granica, naročito onih koje se postižu silom. Međutim, bez obzira na to, takvi su se razgovori ipak odvijali. I moram takođe reći da je s vremena na vreme predsednik Tuđman davao neke znake da bi možda bio zainteresovan da se odrekne dela Istočne Slavonije, tako da je možda i on podstakao optuženog u tim njegovim nadama. Takođe mislim da je on bio nezainteresovan za dobrobit Srba koji su živeli u Krajini i mislim da je on posmatrao plan Z-4 ne sa aspekta šta bi to dalo Srbima u Krajini, tačnije kao plan koji bi im omogućio da ostanu u Krajini i da imaju neku autonomiju, već ga je posmatrao kao presedan koji bi kasnije mogao da se primeni na Kosovo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što pređete dalje, samo da na neki način okarakterišemo ovo što ste upravo rekli. Da li možete da nam kažete koji je vaš izvor informacija za ovo što ste upravo rekli, da je on povezivao taj plan sa mogućim reperkusijama za Kosovo?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: To sam čuo od međunarodnih posrednika koji su s njim razgovarali a takođe sam čuo i od Hrvoja Šarinića koga sam sretao na mnogim sastancima. To je bio Tuđmanov šef kabineta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo da kristališemo. Šta je to njega brinulo, prema onome što ste vi čuli iz svojih izvora?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Njega je brinulo da ukoliko Krajina bude imala veliki stepen autonomije, kao što je predviđao plan Z-4, a Krajina je deo u kome je živela jedna nacionalna manjina u Hrvatskoj, velika većina u tom delu, ali inače manjina, onda bi to stvorilo presedan za albansku manjinu na Kosovu.

TUŽILAC NAJS: Hvala ambasadore, sada će vas ispitivati druga strana.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNANKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Galbrajt (Peter Galbraith), da li vam je poznato da je Hrvatski svetski kongres 4. jula 2002. godine podneo formalne...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, ne dobijamo prevod. Počnite ponovo, molim vas. Evo sad počnite ponovo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je Hrvatski svetski kongres 4. jula 2002. godine podneo formalni zahtev gospođi del Ponte (Carla Del Ponte) da otvori istragu protiv penzionisanih oficira vojske SAD za pomaganje u akciji "Oluja" 1995. godine i takođe protiv nekoliko zvaničnika SAD, među kojima ste i vi?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, znam za to. Bar sam video izveštaje o tome na internetu.

SUDIJA MEJ: Na koji način je to relevantno?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Relevantno je zato, gospodine Mej (May), što je u toj akciji "Oluja" o kojoj svedoči gospodin Galbrajt izvršen najveći zločin protiv Srba, isterano preko 250.000 ljudi ...

SUDIJA MEJ: Nemojte sada da držite govore. Pokušajte da iznesete svoju poentu kratko. Koja je to poenta koju vi želite da iznesete svedoku umesto da držite govor?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Poenta je da je da je izvršen zločin nad Srbima u Hrvatskoj u toj akciji...

SUDIJA MEJ: Ne, ne. Tako nećemo nigde stići. Koja je poenta, šta želite da čujete od svedoka, koji odgovor želite da dobijete od njega?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Želim da dobijem odgovor da mu je poznato da je Hrvatski svetski kongres podneo formalni zahtev ...

SUDJA MEJ: Slušajte, znate šta znači reč relevantno? Na koji je način ovo relevantno, čak i ako je tačno?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Relevantno je zbog toga, gospodine Mej, što gospodin Galbrajt nesumnjivo u čitavom svom svedočenju opravdava ovaj zločin i objašnjava ga nekim političkim razlozima, a koji su ...

SUDIJA MEJ: U redu, u redu, evo sad smo shvatili kako je to relevantno i to možemo izneti svedoku. Ambasadore, ono šta se tvrdi je sledeće: vaše je svedočenje navodno jednostrano, pristrasno, vi navodno želite da opravdate svoju ulogu u tome i ulogu Sjedinjenih Američkih Država. Kako želite da odgovorite na to?

SVEDOK GALBRAJT: Ja mislim da su SAD učinile sve što je bilo moguće da se postigne mirno rešenje za problem Krajine. Mi smo uložili ogromne napore i time dosta ugrozili naše odnose sa Hrvatskom da bismo napravili jedan održivi plan koji bi doneo Krajini priličnu autonomiju i do krajnjeg časa smo pokušavali da ga sprovedemo. Ja sam juče objasnio koje su bile veoma teške okolnosti i vrlo teški izbori sa kojima smo bili suočeni jula 1995. godine, kada smo bili suočeni sa dilemom, kada smo morali da biramo između eventualnog i vrlo verovatnog pada Bihaća i verovatnog masakra hiljada muškaraca i mladića, 40.000 muškaraca i mladića, pod pretpostavkom da će tamo bosanski Srbi učiniti isto što su učinili u Srebrenici 10 dana ranije i kakve bi bile posledice hrvatske vojne akcije. Mi smo smatrali da će to najverovatnije prouzrokovati veliki priliv izbeglica. To je bila strašna dilema i mi smo učinili sve šta smo mogli da dođemo do mirnog rešenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako ste već pokrenuli to pitanje Bihaća, gospodine Galbrajt, da li vam je poznato da to uopšte nije bio sukob snaga Republike Srpske ili Republike Srpske Krajine sa Petim korpusom koji je bio u Bihaću, već je to bio muslimansko – muslimanski sukob, jer je celo to područje bilo proglašeno za Autonomnu Oblast Zapadna Bosna, čiji je predsednik bio Fikret Abdić?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ono što se dešavalo u julu 1995. godine nije se ticalo muslimansko-muslimanskog sukoba, sukoba između Abdića i Petog korpusa. To je bio jedan napad Vojske Republike Srpske, tačnije vojske RSK koja je prekoračila međunarodnu granicu i ušla u Zaštićenu zonu Ujedinjenih nacija (UNPA, United Nations Protected Areas), tačnije Bihać i

istovremeni napad vojske bosanskih Srba na Bihać, u okolnostima kada smo imali sve razloge da verujemo da će doći do sistematskog ubijanja hiljada ljudi ukoliko ovaj napad uspe i ako se nastavi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja imam ovde deklaraciju kojom raspolaže suprotna strana i od njih sam dobio ovaj engleski prevod, 23. oktobra gde su Radovan Karadžić i Fikret Abdić zaključili mir, zaključili potpunu normalizaciju odnosa sa AP Zapadna Bosna i tako dalje i u njoj piše: "Motivisani ..."

SUDIJA MEJ: Svedok bi trebalo da ima primerak ovoga. Imate li vi, tužioče?

TUŽILAC NAJS: Pokušaćemo da nađemo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mogu ja da dam svedoku ovu deklaraciju evo samo kad ...

SUDIJA MEJ: U redu.

TUŽILAC NAJS: Pokušaćemo da mu nađemo primerak.

SUDIJA MEJ: Pokušajte, ali u međuvremenu nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam inače engleski prevod pa gospodin Galbrajt može da ga pogleda, kaže: "Motivisani ciljem da se obezbedi trajni mir između Srba i Muslimana u području bivše jugoslovenske Republike Bosne i Hercegovine, predsednik Republike Srpske Radovan Karadžić i predsednik Autonomne pokrajine Zapadna Bosne, Republike Bosne, Fikret Abdić sreli su se u Beogradu i odlučili da predlože zajednički i uz učešće predsednika Republike Srbije, Slobodana Miloševića, sledeću deklaraciju". Ta deklaracija je u nekih 12 tačaka, 22. oktobra 1993. godine gde se ukazuje na potpunu normalizaciju njihovih odnosa, međusobno uvažavanje, slobodu kretanja, na ekonomsku političku i svaku drugu saradnju i potpisali su je predsednik Republike Srpske Radovan Karadžić, predsednik Autonomne Oblasti Zapadna Bosna Republike Bosne, Fikret Abdić a i ja, ali dole kaže: "Svedok postignutog sporazuma koji preuzima obavezu da posreduje u

slučaju teškoća koje mogu proisteći iz sprovođenja - Slobodan Milošević". Evo možete da pogledate tu deklaraciju, dakle Autonomna Oblast Zapadna Bosna je bila uvažena i svi su smatrali kako je to jedan krupan korak ka miru, jer su bar tu prestala sva neprijateljstva između Srba i Muslimana, ali su bila neprijateljstva između Muslimana i Petog korpusa Alije Izetbegovića, koji je bio stacioniran u Bihaću.

SUDIJA MEJ: Da, ambasadore, sad imate primerak.

SVEDOK GALBRAJT: Imam.

SUDIJA MEJ: Hoćete li da komentarišete?

SVEDOK GALBRAJT: Ne vidim u čemu je poenta.

SUDIJA MEJ: Za sada je poenta sporazum.

SVEDOK GALBRAJT: Bio je, radilo se o napadu vojske RSK i bosanskih Srba na Bihać i enklava Bihać je po svim izgledima trebala uskoro da padne. Takva je bila situacija u junu 1995. godine.

SUDIJA MEJ: Da li je tačno da se to tiče, da se ovde govori o mogućnosti posredovanja optuženog?

SVEDOK GALBRAJT: Nisam imao mogućnost, nisam imao mogućnost da pregledam ovaj dokument, ali ću to sada da uradim. Zapravo moram da kažem da sam samo ovlaš pregledao, pošto znam da optuženi nema puno vremena. Ovde ne vidim da se uopšte pominje da će branjenik ovde imati neku ulogu posrednika, ali vidim ovde da Karadžić i Abdić izražavaju svoju zahvalnost za veliki doprinos koji je on dao postizanju pravednog i trajnog mira između Republike Srpske i Autonomne Oblasti Zapadna Bosna. Ali samo da sve bude jasno, problem je ovde što Abdić nije imao kontrolu nad Bihaćem. Tačno je da je Abdić bio saveznik srpske strane, ali on nije imao kontrolu nad Bihaćem tako da ne mogu sasvim da razumem kako je ovo relevantno za našu temu.

SUDIJA MEJ: Recite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znete li, gospodine Galbrajt, sobzirom da ste tada bili ambasador u Hrvatskoj, da je gospodin Abdić na isti način kako je dolazio kod mene, mnogo češće je posećivao gospodina Tuđmana i takođe uspostavio dobre odnose sa Hrvatskom?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Sigurno znam da je on bio redovni posetilac u Hrvatskoj, da je imao stalno boravište u Rijeci, dobio je državljanstvo u Hrvatskoj, sretao se sa Šarinićem i ja sam se sa njim sreo bar jedanput.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sretao se i sa Tuđmanom, kao što znate.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ne sećam se toga, mada nemam ni razloga da sumnjam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, Autonomna Oblast Zapadna Bosna nije mogla predstavljati opasnost za Hrvatsku, a snage Fikreta Abdića su želele da ovladaju celom teritorijom i da odatle izbace Peti korpus Alije Izetbegovića, jel' to tako ili nije?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Pa sad, siguran sam da je Fikret Abdić želeo da porazi Peti korpus i da uspostavi svoju svoju kontrolu nad celim Bihaćem, ali nije uspeo. Bihać je uglavom bio pod kontrolom Dudakovića i Petog korpusa i njih su napadale snage RSK-a i vojska bosanskih Srba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Smatrate da ih nisu napadale snage Fikreta Abdića?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Fikret Abdić je u raznim periodima bio minorni saveznik Republike Srpske Krajine, a taj napad koji je podrazumevao prekoračenje međunarodne granice, to je bio napad koji su izvodile vojske takozvane Srpske Krajine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznat stav Beograda da ne treba niko da se meša u taj sukob, bez obzira što je postojalo savezništvo i što su se međusobno veoma dobro razumevali i rukovodstvo Republike Srpske i Republike Srpske Krajine sa Fikretom Abdićem i njegovim rukovodstvom i sarađivali?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja pretpostavljam da ako želite da započnete neki napad, morate da nađete nekog sa druge strane, drugim rečima, ako ste vi srpska strana i želite da napadnete enklavu u Bihaću, možda biste mogli da nađete nekog Muslimana iz enklave u Bihaću koji će

biti na vašoj strani. To ne menja činjenicu da je to bio napad koji su izvodile snage bosanskih Srba i Republike Srpske Krajine. To nije bila Abdićeva vojska. Oni su možda na neki način učestvovali ali to je bila vojska Srba, bosanskih Srba i RSK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zar nije upravo činjenica da je Abdić držao najveći deo teritorije Autonomne Oblasti Zapadna Bosna, koju je uvažavala i Republika Srpska Krajina i Republika Srpska, a i Republika Hrvatska, koja je takođe imala dobre odnose sa Abdićem? Zar nije to bio dokaz da AP Zapadna Bosna, uključujući i Bihać, nikako ne može ugrožavati Hrvatsku? Kao što ste i sami rekli, Abdić je imao imao čak i hrvatsko državljanstvo, živio je i na Rijeci i u Kladuši u Autonomnoj Oblasti Zapadna Bosna. Dakle to nije mogao biti izgovor za napad na Knin.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Abdić je kontrolisao deo bihaćke enklave jedno vreme. Najveći deo bihaćke enklave bio je pod kontrolom Petog korpusa, šta je vredilo i za sam grad Bihać. Hrvati su se bojali da ako bihaćka enklava padne, ako je porazi vojska bosanskih Srba i RSK, da bi onda mogla da se stvori jedna jedinstvena zapadna srpska država, odnosno, da bi moglo da dođe do ujedinjenja RSK-a i Republike Srpske, pri čemu ne bi bilo internih linija. Srpske snage ne bi imale nikakvog oponenta u Bihaću, prema tome mogle bi slobodno prevoziti svoje snage na krajinski front. Prema tome, Hrvatima bi bilo nemoguće da povrate tu teritoriju. To je bio razlog za njihova strahovanja, dakle strateški razlog.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zvaničan stav Beograda da se Beograd nije slagao sa bilo kakvim ujedinjenjem Republike Srpske i Republike Srpske Krajine, koje je bilo inicirano i koje je bilo poznato i u štampi i uopšte nije bila nikakva tajna da je to bio razgovor i ideja između rukovodstva Republike Srpske i Republike Srpske Krajine u više navrata, šta je Beograd smatrao potpuno neprimerenim. Sećate se toga, pretpostavljam?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Sećam se da su davane izjave u tom smislu, ali isto tako znam da ste vi u isto vreme podržavali vojske oba srpska entiteta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mi smo podržavali Republiku Srpsku i Republiku Srpsku Krajinu da opstanu, da prežive, to nije sporno i pomagali im. Na kraju krajeva, sami ste rekli da je to jedan siromašan kraj koji ne bi ni

opstao bez naše pomoći, bez hrane, lekova, svih mogućih vrsta pomoći koju smo im pružali. Šta tu ima čudno?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Pa, reći ću vam što tu ima čudno. Ako vam je zaista važan opstanak Srba u Krajini, zašto onda niste podržali plan koji bi im dao znatnu autonomiju i koji bi im omogućio da onde ostanu? Zašto se 2. i 3. avgusta niste sastali sa Babićem? Zašto ste 2. i 3. avgusta odbili da se sretnete sa otpravnikom poslova SAD Rudi Perinom (Rudy Perina)? Zašto niste ništa, nikakvu poruku poslali koja je mogla zaustaviti tragediju koja je zadesila Srbe u Krajini? To je ono šta ja ne razumem. Zašto ste odbili da se sastanete sa nama u januaru 1995. godine?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad ću da vam objasnim, ali redom, pošto ću ja vama da postavljam pitanja. Naime, da li se sećate, gospodine Galbrajt, da budemo tu fer bar u konstatovanju činjenica ako ne ništa drugo, da je 19. januara 1994. godine, godinu i po dana pre svih tih događaja u ženevskoj Palati nacija potpisana zajednička izjava o postepenoj normalizaciji odnosa između Savezne Republike Jugoslavije i Republike Hrvatske? Predviđeno je tada otvaranje službenih predstavništava dveju vlada, u Beogradu i Zagrebu, koji treba da olakšaju međudržavne odnose i kontakte, da doprinesu građenju uzajamnog poverenja uključujući i proces normalizacije srpsko-hrvatskih odnosa, sve je to pisalo u toj izjavi. I izjavu su potpisali ministar inostranih poslova Jugoslavije Vladislav Jovanović i ministar inostranih odnosa Hrvatske Mate Granić u prisustvu predsednika Republike Hrvatske, Srbije i Crne Gore ...

SUDIJA MEJ: Morate da dođete do pitanja. Samo trenutak. Gospodine ambasadore, postavljeno vam je pitanje u vezi sa ovim sporazumom od 19. januara 1994. godine, da li ga se sećate?

SVEDOK GALBRAJT: Sećam se takvog jednog sporazuma, ne sećam se tačno datuma, ali znam da je do njega došlo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, tada u prisustvu i Tuđmana, mom prisustvu i ostalih, dva ministra su potpisala sporazum o normalizaciji i mi smo smatrali da je budućnost odnosa u građenju poverenja, u stvaranju dobrih odnosa između Hrvatske i Jugoslavije, a da pitanja koja stoje otvorena moraju biti rešavana političkim sredstvima na relaciji Knin - Zagreb. Je li to bilo tačno, gospodine Galbrajt? Da to nije bilo pitanje Jugoslavije već nor-

malizacija odnosa je započeta a pitanja se rešavaju na relaciji Knin-Zagreb, je li tako bilo, gospodine Galbrajt?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Vi ste bili odlučujući faktor u postizanju rešenja između Zagreba i Knina. Vi ste bili taj, vi ste bili taj koji je bio glavni u tom procesu, što se najbolje videlo u Istočnoj Slavoniji, gde je glavni pregovarač Srba, Milan Milanović, odlazio u Beograd pre svakog važnog sastanka i kada nije došlo do konačnog sporazuma u pregovorima koje smo vodili Stoltenberg (Thorvald Stoltenberg) i ja u Zagrebu i Erdutu, već u Dejtonu gde ste vi i predsednik Tuđman u prisutnosti sekretara Kristofera (Warren Christopher) zaključili konačni sporazum, koristeći se dokumentom zapravo koji je bio razrađen 3. oktobra. Tada je postignut sporazum, postignuto rešenje, taj papir je Hrvoje Šarinić odneo u Zagreb, ja sam imao vrlo jasne instrukcije da ne sme biti nikakvih promena i doista nije bilo promena i taj je sporazum potpisan. Za razliku od Bosne, gde ste imali dokument koji su potpisali Karadžić i Mladić, kojim su se oni sporazumeli da ste vi taj koji odlučuje za njih, u ovom slučaju nije bilo takvog nekog dokumenta. Vi ste jednostavno to uradili.

SUDIJA MEJ: Pretpostavljam da je pitanje koje je optuženi želeo da postavi sledeće, odnosno, da se radi o sledećem. Ako pretpostavimo za trenutak da je došlo do određenog dogovora sporazuma u Ženevi da će se stvari rešavati na relaciji Zagreb-Knin, da li je tako nešto doista i realizirano?

SVEDOK GALBRAJT: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Galbrajt, na žalost, vas ove činjenice demantuju. Vi kažete da smo u Dejtonu potpisali sporazum. Ja ga nisam imao. Zamolio sam sekretara Pretresnog veća da mi da taj sporazum i upravo sam ga dobio kad sam jutros seo ovde. I zbog toga što se smatra da je tim sporazumom, rekao bih s moje strane i sa strane Hrvatske, rešavano, rešeno pitanje Istočne Slavonije, ja zaista želim da, pošto je sporazum vrlo kratak, ustanovimo da to nije tačno. Evo šta piše, evo šta piše u sporazumu, možete ga staviti i na ELMO-u, piše: "Zajednička izjava ...

TUŽILAC NAJS: Imamo primerke ako treba.

SUDIJA MEJ: Dajte nam svima primerak sporazuma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imajte u vidu šta piše, ali pre toga da raščistimo jednu stvar. U Dejton smo došli da rešavamo pitanje Bosne i Hercegovine, je l' tako, gospodine Galbrajt? Mira u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, iako nije bilo moguće postići mir u Bosni, a da se pri tom ne postigne sporazum kojim se predviđa povratak Istočne Slavonije u Hrvatsku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Po tom sporazumu, ovo je dakle zajednička izjava, i piše: "Predsednik Tuđman i Milošević zatražili su od ambasadora Galbrajta da se ponovo pokrenu pregovori," i onda se kaže: "Pod posredovanjem sekretara Kristofera predsednici Tuđman i Milošević sastali su se u Keridž Hausu (Carriage House) u Dejtonu, u avio bazi Rajt Peterson, sporazumeli su se u vezi sa mirnim rešenjem pitanja Istočne Slavonije i zatražili od ambasadora Galbrajta i gospodina Stoltenberga da ponovo ulože pregovaračke posredničke napore u tom smislu između Knina i Zagreba," i onda kaže, "ambasador Galbrajt je pripremio izjavu koju su potpisali dva predsednika". I šta piše u toj izjavi, ovo je sad tekst izjave koju vi nazivate sporazum o rešenju i mojom odlukom o rešenju, piše: "Na zahtev državnog sekretara Kristofera, predsednici Tuđman i Milošević sastali su se danas popodne," taj sastanak, kao što se sećate, nije bio čak ni predviđen, ja nisam zakasnio zato što je sastanak bio predviđen, nego što sam naknadno bio obavешten o njemu, jer sam bio tu u bazi: "Dogovorili su se da će raditi u smeru potpune normalizacije odnosa između njihovih dveju zemalja na sledećoj osnovi," normalizacija odnosa naših zemalja na osnovu sledećeg, i onda ima samo tri tačke, tri crtice u stvari, nije pod brojevima, nego tri crtice se vide: "Puno poštovanje međunarodno priznatih ljudskih prava za sve građane njihovih zemalja, pravo svih izbeglica i prognanih osoba u ove dve zemlje da se vrate svojim domovima i da povrate svoju imovinu ili prime pravednu kompenzaciju. Podrška mirnom rešenju problema Istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srema što je moguće pre na temelju pregovora između hrvatske vlade i predstavnika srpskog naroda tog područja". To su sve tri tačke, gospodine Galbrajt, dakle nikakav sporazum nismo postigli nego upravo ovo što ja tvrdim, da se između vlade u Zagrebu i sa predstavnicima srpskog naroda u tom području u pregovorima dođe do rešenja. I na kraju se kaže: "U duhu ovoga dva predsednika tražili su od ambasadora Galbrajta i gospodina Stoltenberga da se vrate u dotično područje sutra kako bi pojačali svoje napore u smeru pregovora, odnosno posredovanja". Posredovati između predstavnika hrvatske vlade i predstavnika Srba

u regionu, dakle nismo nikakav sporazum postigli Tuđman i ja, odnosno ja doneo odluku o tome kako će da izgleda Istočna Slavonija. Evo to vam je taj, taj papir koji ste vi ...

SUDIJA MEJ: Morate postaviti pitanje. Gospodine ambasadore, molim vas da se osvrnete na ovo.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Gospodine Milošević, ovo nije sporazum o Istočnoj Slavoniji, ovo nije sporazum o kom sam ja govorio. Sporazum koji sam ja spomenuo je Erdutski sporazum od 12. novembra a konačni tekst tog sporazuma koji je naravno vrlo sličan sporazumu od 3. oktobra je tekst koji ste razradili vi i predsednik Tuđman u prisutnosti državnog sekretara Kristofera i Krisa Hila (Christopher Hill) u Dejtonu. Konkretno, ostalo je jedno pitanje koje nije bilo rešeno 3. oktobra, a to je trajanje prelaznog perioda. I vi i predsednik Tuđman ste to razradili i dogovorili se da će biti period od godinu dana koji će eventualno moći da se obnovi. I tekst koji je sadržavao i tu tačku je meni doneo Hrvoje Šarinić, odnosno, poslat mi je faksom zajedno sa uputstvima da se ništa ne sme promeniti, jer je to ono o čemu su se dva predsednika dogovorila i to je onaj sporazum o kojem ja govorim. A usput rečeno, ako vi kažete da je to tako, zašto je onda uopšte došlo do sastanka na kojem ste se vi i predsednik Tuđman dogovorili u vezi ove zajedničke izjave, zašto ste onda na tom sastanku pokrenuli vrlo važna pitanja, kao što je pitanje održavanja referenduma?

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, treba da dobijemo broj za ovaj dokument.

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane broj 151, časni Sude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Galbrajt, maločas smo pogledali ovo što smo potpisali u Dejtonu, da želimo normalizaciju odnosa i da se zalažemo za uvažavanje međunarodno priznatih ljudskih prava, da se vrate izbeglice sve i da podržavamo mirno rešenje problema, a da ono zavisi od vlade u Zagrebu i predstavnika Srba na području Istočne Slavonije. I tako je i bilo, to je sve što smo potpisali i to je ono što ste vi kao nacrt dali. A onda ste u pregovorima vi kao posrednici, koliko sam pogledao ove papire, vidim da je u ime predstavnika Srba u Istočnoj Slavoniji to potpisao Milanović koga ste, ili Milovanović koga ste pomenuli, a u ime međunarodne zajednice Stoltenberg i vi kao svedok. Je l' tako, gospodine Galbrajt?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Tačno je da je Milanović to potpisao, kao i ja, Stoltenberg i Hrvoje Šarinić, ali to ne znači da smo mi pregovorima došli do konačnog teksta. Do konačnog teksta ste pregovorima došli vi u Dejtonu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Galbrajt, ja nemam vremena da više trošim na ovo. Evo, ovo smo dali ovde kao dokazni predmet i vidimo da u njemu postoje te tri tačke, a dogovor koji ste vi potpisali sa Milanovićem takođe postoji ali ne kao dogovor mene i Tuđmana nego kao dogovor vlade u Zagrebu i ja ga neću ovde ...

SUDIJA MEJ: Ako imate pitanje, možete ga postavite, zapravo treba da ga postavite, a ne da samo iznosite komentare. Ovo je nešto čime ćemo mi morati da se pozabavimo u dogledno vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu, gospodine Mej. Dobro, gospodine Mej. Osim toga što ste objašnjavali kako praktično Autonomna pokrajina Zapadna Bosna ugrožava Hrvatsku i da je to bilo osnova da Hrvatska napadne Knin, da li ste vi kao ambasador SAD-a u Hrvatskoj bili svesni toga da se potpuno nelegalno na području Bosne i Hercegovine nalaze regularne hrvatske trupe?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da budemo jasni, gospodine Milošević, ja nikada nisam rekao da Autonomna Oblast Zapadna Bosna predstavlja pretnju Hrvatskoj, ja se sa time ne slažem, ja sam rekao da su Hrvati smatrali da bi preuzimanje Bihaća od strane vojske RSK i vojske bosanskih Srba vrlo teško ugrozilo interese Hrvatske. To sam rekao. E sad, vaše drugo pitanje, da, tačno je, mi smo bili svesni povremenog prisustva hrvatske vojske u Bosni i smatrali smo da je to nelegalno u određenim trenucima. Međutim, u određenim trenucima smo to smatrali legalnim, i to je bilo onda kada su međunarodno priznate vlade, odnosno kada je međunarodno priznata Vlada Bosne i Hercegovine pozvala hrvatsku vojsku da im dođe u pomoć. A to se, na primer, dogodilo u julu 1995. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li bi, samo da raščistim jedno pitanje, gospodine Mej, da li ste uzeli kao dokazni predmet i ovaj sporazum između Karadžića i Abdića o zaključenju mira između Republike Srpske i Autonomne pokrajine Zapadna Bosna kojim se objašnjava u stvari prava situacija?

SUDIJA MEJ: Mislim da to još nismo dobili. Daćemo mu sledeći dokazni broj.

sekretar: Biće to dokazni predmet Odbrane broj 152, časni Sude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Galbrajt, da li je tačno da u stvari svih tih godina, osim sa hrvatske strane, nikakvih napada sa strane Republike Srpske Krajine nije bilo na hrvatsku stranu?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ne, to nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, pogledajte, molim vas, 16. jul 1993. godine Vlada Republike Hrvatske i Republike Srpske Krajine su u Erdutu potpisale sporazum po kome se Hrvatska obavezala da će do 31. jula, znači 1993. godine, povući svoje trupe sa okupiranih teritorija Republike Srpske Krajine, Ravni Kotari, Maslenica, Miljevački plato, hidroelektrana "Peruća", aerodrom "Zemunik", u zamenu za otvaranje mosta preko Masleničkog kanala i zadarskog aerodroma "Zemunik". Dakle, pre toga su u taj deo koji je bio pod zaštitom Ujedinjenih nacija, a 16. jula 1993. godine se sporazumeli da se hrvatska vojska povuče odatle, a da za uzvrat oni otvore most preko masleničkog kanala i prilaz aerodromu "Zemunik". Je li tačno, gospodine Galbrajt?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Postojao je neki sporazum u tom smislu, ja bih sada trebalo da pogledam konkretan dokument koji vi citirate. Nisam siguran šta nameravate, ali moram da primetim da su, sledom toga, snage krajinskih Srba pokrenule artiljerijski napad na pontonski most kod Maslenice koji su Hrvati sagradili.

SUDIJA MEJ: Ako se želite pozivati na dokument, dozvolite svedoku da ga pogleda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja nemam dokument, ja imam ovde jednu hronologiju i pretpostavljam da gospodin Galbrajt zna za te događaje, pa ako on kaže da ih ...

SUDIJA MEJ: Zavisí od toga odakle vam ta hronologija. Vi svakako to možete da iznesete pred svedoka i na njemu je da se sa tim složi ili ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ja sam, evo, izneo pred svedoka, ako on tvrdi da nije napravljen sporazum u Erdutu sa ovom sadržinom, ja ću da idem dalje sa svojim pitanjima, nije nikakav problem.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi se toga sećate, gospodine Galbrajt, ili se ne sećate toga?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Kao što sam vam rekao, postojao je u jednom trenutku sporazum koji je predviđao otvaranje zadarskog aerodroma i mosta, ali u nedostatku hronologije ili dokumenata, ja vam ne mogu ništa reci o detaljima tog dokumenta. Tačno je što vi kažete da je u jednom momentu došlo do sporazma u tom smislu, verovatno, kao što kažete 16. jula, ali vi me sada pitate nešto u vezi sa čim ja ne mogu sa preciznošću da se setim tih detalja ili datuma, ali zvuči mi tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Uvažavam sasvim takav odgovor. A da li se sećate, ovo će vam verovatno biti bliže, jer se radi o međunarodnom dokumentu, da je i februarska Rezolucija 802 Saveta bezbednosti (UN Security Council Resolution 802) obavezivala, kao i ovo što je pisalo u Erdutskom sporazumu, da se povuče hrvatska vojska sa tih teritorija? Dakle, govorim sad o rezoluciji Saveta bezbednosti 802, jer je to ugrožavalo postignuti dogovor, elemente Vensovog plana (Vance-Owen Plan) koji je bio sproveden na toj teritoriji.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ponovo, zvuči mi kao da je tačno. Sećam se, to je rezolucija Saveta bezbednosti (Security Council), to možda jeste bila Rezolucija 802, bez rezolucije pred sobom ne mogu definitivno da kažem jeste ili nije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Galbrajt, to je lako utvrditi jer postoje dokumenti.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ne sumnjam, ne sumnjam, samo nemam dokument pred sobom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate, gospodine Galbrajt, da je 4.februara 1994. godine Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija usvojio ...

SUDIJA MEJ: Svedoku upravo daju neki dokument, a mi ne znamo odakle su ti dokumenti.

sekretar: To je dokazni predmet Odbrane broj 66, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Možda ćete da nam kažete, ambasadore, o čemu se radi, da znamo.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Dokument koji su mi upravo dali je Rezolucija Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija broj 802. Mogu da pročitam, tu se traži, ne odmah, prekid neprijateljstva između hrvatskih oružanih snaga blizu ili unutar zaštićenih zona Ujedinjenih nacija i povlačenje hrvatskih oružanih snaga iz ovih područja. Takođe se osuđuju napadi na osoblje UNPROFOR-a (United Nations Protection Forces), traži se da se teško naoružanje iz skladišta koje kontroliše UNPROFOR odmah vrati UNPROFOR-u, mislim da se radi o naoružanju koje su oteli Srbi, traži se da sve strane i svi drugi koji su zainteresovani poštuju striktno sporazume o prekidu vatre koji su već postignuti, da u potpunosti sarađuju sa planom Ujedinjenih nacija. Takođe se izražava saosećanje, saučesće ljudima iz UNPROFOR-a koji su poginuli ili izgubili prijatelje ili članove porodice. Takođe se traži da sve strane poštuju sporazum.

SUDIJA MEJ: Shvatili smo.

SVEDOK GALBRAJT: Podvukao bih samo još da je to bilo 25. januara 1993. godine, šta je zapravo oko pet meseci pre nego što sam ja preuzeo svoju dužnost.

SUDIJA MEJ: Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije sporno, pretpostavljam, da je to bio hrvatski napad na zaštićene zone, je li tako, gospodine Galbrajt?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

SUDIJA MEJ: Svedok može samo da kaže šta piše u dokumentu. To je bilo pre njegovog mandata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mej. Da li vam je poznato da je 4. februara 1994. godine Savet bezbednosti usvojio predsedničko saopštenje u kome se upozorava Hrvatska da će biti izložena teškim posledicama ukoliko u roku od dve nedelje ne povuče svoje regularne

vojne jedinice iz Bosne? Poenta mog pitanja je je li bilo poznato i jasno da od 1992. godine su bile regularne hrvatske jedinice u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da. Meni je dobro poznata ta predsednička izjava, to predsedničko saopštenje od 4. februara 1994. godine. Moja je dužnost bila da prenesem predsedniku Tuđmanu i drugim funkcionerima Hrvatske naše najjače insistiranje da povuku svoje oružane snage, da prekinu sa napadima i da ih upozorim na najozbiljnije posledice koje će pretrpeti, uključujući i mogućnost sankcija. Takođe sam javno rekao sve to u jednom govoru koji sam održao u dvorani Lisinski 17. februara 1994. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Galbrajt, samo da idemo nekakvim logičnim redom. Videli ste, dakle, ovaj sporazum o normalizaciji odnosa između Jugoslavije i Hrvatske. Pretpostavljam da ćete se setiti da je stav Srbije i moj lični stav bio da što se tiče konačnih rešenja, tamo su bitna tri koraka koja treba učiniti i to ovim redosledom; pre svega, prekid svih neprijateljstava, drugo, normalizacija ekonomskih odnosa i treće, političko rešenje. Prekid svih neprijateljstava je na neki način preduslov početka normalizacije ekonomskih odnosa, a normalizacija ekonomskih odnosa, koje onda sam život upućuje jedne na druge, preduslov jednog fer političkog rešenja za postojeće probleme. Je li to bio od samog početka stav i Srbije i moj?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Vi ste sada ispričali kako je tekao proces sa planom Z-4, u koji smo se upustili sa prekidom vatre. Tome je trebalo da uslede i usledili su pregovori o ekonomskim merama i merama za jačanje poverenja a kasnije i političko rešenje. Teškoća se sastojala u tome što su Srbi iz Krajine vrlo dugo odbijali da uopšte pregovaraju o ekonomskim merama i merama za jačanje poverenja. Oni su stalno otkazivali sastanke, igrali su neke smešne igre, otkazivali su sastanke zato što Hrvati nisu hteli da dovedu pet novinara, nego su doveli dvojicu i tako dalje. Imali su razne sulude i bizarne razloge koje su nam navodili, nama posrednicima, i moram da kažem da hrvatska vlada isto tako nije smatrala da su oni ozbiljni. Kada je došlo vreme da se potpiše neki sporazum o ekonomskim merama i pređe na politički plan, oni su odbili da prime uopšte nacrt tog plana, a onda kada ste vi imali šansu da pomognete, niste pomogli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Galbrajt, kad ste vi napravili taj plan Z-4? Kad se uopšte čulo za plan Z-4?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Mislim da smo odlučili krajem leta 1994. godine da pregovori o ekonomskim merama i jačanju poverenja ne vode nikuda, da se situacija pogoršava jer je hrvatska Vlada sve nestrpljivija i da je najbolja šansa da se izbegne rat, da se preskoči jedan korak i da se pređe na političku fazu pregovora i da se pripremi jedan plan koji može da se uruči obema stranama, ne plan koji te strane treba da uzmu ili ostave kao što je bilo u slučaju sa planom Kontakt grupe (Contact Group) za Bosnu, nego kao osnovu za pregovore. I hteli smo da bude jasno srpskoj strani koliko će autonomije dobiti u Hrvatskoj i zbog toga je dokument izgledao kako je izgledao. Pripremanje nacrtu počelo je krajem avgusta ili početkom septembra 1994. godine, a završeno je u januaru 1995. godine, mada je sasvim kompletno završen u septembru ili početkom oktobra.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Za plan se saznalo u januaru 1995. godine, je l' tako? Za plan na kome ste radili.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Pa, plan je bio poznat mnogim ljudima u septembru i oktobru 1994. godine. Taj plan je bio u velikoj meri predmet pisanja štampe, komentaranja štampe u Hrvatskoj. Neke od ideja iz tog plana bile su poznate u hrvatskoj vladi kao i krajinskim Srbima pre januara 1995. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, govorite neke od ideja, ali kad se saznalo uopšte za plan?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Znalo se da postoji plan u pripremi krajem 1994. godine, a plan je predsedniku Tuđmanu uručen 30. januara 1995. godine i pokušano je da se plan uruči istog dana rukovodstvu krajinskih Srba, kao i vama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači 13. januara je prvi put plan uručen Tuđmanu, je l' tako? To je bila prva osoba kojoj je uručen plan 1995. godine, je l' tako?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: 30. januara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 1995. godine?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete zato što pregovori o ekonomskim odnosima nisu davali nikakve rezultate onda ste vi požurili sa tim pla-

nom Z-4. A da li se sećate da je 30. novembra 1994. godine, to znači dva meseca pre nego što ste se vi pojavili sa planom Z-4, Vlada Republike Srpske Krajine na sednici u Kninu jednoglasno usvojila paket sporazma o ekonomskim odnosima sa Hrvatskom i time je, po rečima predsednika vlade, da ispravim ovde prevod, jer stalno se govori o Nikoliću, on nije Nikolić nego Mikelić, još jednom nedvosmisleno pokazala da je za politiku mira i kooperativnosti sa međunarodnom zajednicom. Vi znate da je inicijativa da se ide na normalizaciju ekonomskih odnosa upravo bila od vlade Borislava Mikelića, koju je Beograd veoma mnogo podržavao i ohrabrivao da tim putem ide a kasnije su se uključili Owen i Stoltenberg i bilo je više sastanaka predstavnika hrvatske vlade i ...

SUDIJA MEJ: Ovo je predugo, predugo govorite. To ne može biti pitanje. Ambasadore, ne znam da li možete da komentarišete bilo šta što je sad rečeno.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: To je interesantna istorijska priča, ali ona zanemaruje osnovne činjenice. Te činjenice su sledeće: sporazum o prekidu vatre skopljen je 30. marta, trebalo je da posle dve nedelje usledi sastanak u ruskoj ambasadi, trebalo je da počnu pregovori o ekonomskim odnosima i jačanju poverenja u Krajini. Krajinski Srbi se nisu pojavili na tim pregovorima, trebalo je da se sastanak održi na Plitvicama, oni nisu došli na Plitvice, jer je Hrvatska odbila da dovede petoro novinara, kako su oni tražili, oni su se bavili najsmušnijim igrama, izvodili su bukvalno svašta i upravo zato smo počeli politički proces. Bilo je dobro poznato da radimo na planu Z-4. Činjenica je da je prošlo šest meseci pre nego što su se oni saglasili da pregovaraju o ekonomskim merama i merama za jačanje poverenja, koje su kasnije samo delimično sprovedene. Ne vidim zašto je to značajno. Činjenica je da smo videli jedino rešenje da se izbegne rat u političkom rešenju. Strpljenje Hrvata je bilo potrošeno i ove igre su stvar znatno pogoršale. Mi smo pokušavali sve što smo mogli da dođemo do rešenja a optuženi, koji je imao odlučujuću ulogu i odlučujući uticaj na te ljude, nije hteo da saraduje. Ne samo da nije hteo da saraduje nego je, prema rečima nekoliko ljudi iz rukovodstva krajinskih Srba, naredio njima da ne prihvate plan Z-4, a posledica je bio taj priliv od 180.000 srpskih izbeglica koji su pobegli od rata koji je nastao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne znam prema čijim rečima i to je prilično ovako neodređeno, pošto nije ni tačno, ali da idemo samo na

činjenice, gospodine Galbrajt. Da li vam je poznato dakle, iako kažete da su izbegavali, da je Skupština Republike Srpske Krajine u Kninu prihvatila tekst sporazuma o međusobnoj ekonomskoj saradnji RSK i Republike Hrvatske a dokumente su potpisali Hrvvoje Šarinić i Borislav Mikelić? To je bilo krajem 1994. godine. Dakle, Vlada pre toga prihvatila, citirao sam, posle toga i Skupština. Je l' vam to poznato?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Naravno da mi je to poznato i ja sam kao svedok potpisao te dokumente, ali hoću još jednom da kažem, najrelevantnija stvar je u svemu da su oni igrali razne igre šest meseci, da su situaciju približili ratu. Sporazum je stigao prekasno, zaista prekasno i videli smo da je vreme od ključnog značaja i zbog toga je bilo vrlo bitno započeti politički proces, i to smo i učinili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Galbrajt, samo jednu situaciju da raščistimo. Ovo što ja citiram se dogodilo pre nego što se uopšte pojavio plan Z-4. Dakle, nikakve igre nisu igrali, oni su na skupštini Republike Srpske Krajine 1. decembra 1994. godine prihvatili a imate na primer i podatak da je 11. januara 1995. godine, opet pre nego što ste vi prezentirali čak i Tuđmanu plan Z-4, u bazi UNPROFOR-a na zagrebačkom aerodromu "Pleso" počeo novi krug pregovora delegacije Hrvatske i RSK-a o sprovođenju sporazuma o ekonomskim pitanjima koji je potpisan početkom prošlog meseca. I onda se kaže: "Razgovori se vode iza zatvorenih vrata a u njima učestvuju međunarodni predstavnici, posrednici lord Owen i Torvald Stoltenberg, na čelu krajiškog pregovaračkog tima je Borislav Mikelić, a šef hrvatske delegacije Hrvoje Šarinić". Dakle, i to se sve događa pre nego što vi nastupate sa planom Z-4. Prema tome, nešto što se dogodilo posle da prouzrokuje nešto što se rodilo pre.

SUDIJA MEJ: Ja ne razumem šta hoćete da kažete. Šta pokušavate da objasnite, pošto nije jasno? Šta je to što želite da ustvrdite svedoku da bi on odgovorio? Da li vi hoćete da kažete da vi niste imali uticaja, je li to poenta?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Poenta je, gospodine Mej, u tome da su se ovi pregovori o ekonomskim odnosima i saraadnji i poverenju razvijali u odnosima hrvatske Vlade i Knina i uz posredstvo Ovena i Stoltenberga pre pojave plana Z-4, da su stvari imale svoju redovnu i normalnu dinamiku i uopšte nisu davale, dakle, nikakav alarm da bi trebalo preduzeti ratnu akciju protiv Srba u Krajini. To je poenta, gospodine Mej.

SUDIJA MEJ: Dobro, dobro. Sačekajte trenutak. Neka svjedok na to odgovori. Dajte mu.

SVEDOK GALBRAJT: Činjenice govore same za sebe, časni Sude. Vodio se rat i bio je katastrofalan. Taj rat je mogao biti izbegnut, apsolutno je mogao biti izbegnut da je bilo ozbiljnih pregovora o političkom rešenju unutar Hrvatske i usput govoreći, apsurdno je reći da su stvari vrlo srećno odvijale u septembru, oktobru, novembru 1994. godine, tačnije u novembru, decembru i januaru 1994. i 1995. godine. U januaru 1995. godine Hrvati su objavili da ne žele da produže mandat UNPROFOR-a duže od 31. marta. Oni su hteli da nateraju Ujedinjene nacije i njihove snage da se povuku, šta bi naravno pripremlilo teren za vojnu akciju. Ako su oni bili toliko zadovoljni svime, onda bi bilo iznenađujuće da preduzmu vojnu akciju. Bio je ceo niz događaja koji su eskalirali prema ratu. Ja mogu da pričam o njima vrlo detaljno ali između ostalog to je bila bihaćka, prva bihaćka kriza, 12. novembra 1994. godine počeo je niz napada na Bihać. Kraj mandata UNPROFOR-a i još nekoliko stvari koje su se istovremeno dešavale vodile su prema ratu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da nije upravo sve suprotno? Da je ovo šta sam naveo kao činjenice koje ne možete osporiti ukazivalo da će doći do mirnog rešenja kroz ovu dinamiku koja je postojala sve intenzivnija a da hrvatsko vođstvo nije imalo interes da dođe do mirnog rešenja jer ne bi mogli da isteraju 250.000 Srba da je došlo do mirnog rešenja. Je li tako ili nije, gospodine Galbrajt?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Činjenice su sledeće. Predsednik Hrvatske je bio spreman da prihvati i prihvatio je dokument koji je bio pripremljen, pripremile su ga SAD koje nisu bez značaja u svetu, zajedno sa Evropskom unijom, Rusijom (Russia) i Ujedinjenim nacijama. Milan Martić i njegove kolege u Kninu su bukvalno odbile da prime ovaj dokument, a vi ste odbili da primite predstavnike ovih zemalja. Ja ne vidim kako taj postupak može bilo ko da tumači kao da ide u prilog miru ili da spada u proces koji vodi prema miru. Ja tako shvatam stvari i mislim da je to tačno.

SUDIJA MEJ: Gospodine Milošević, ako vi osporavate da ste vi ovog emisara odbili da primite onda tako i recite: "osporavam da sam odbio da vas primim".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno da osporavam, a drugo, gospodin Galbrajt, uopšte nije bio u Beogradu, on je bio ambasador u Hrvatskoj, ja sam primao ...

SUDIJA MEJ: Ne, radi se o otpravniku poslova. Njega ste navodno odbili da primite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nikada ni jednog, ovde je reč o Rudiju Perini, koji je bio otpravnik poslova u Jugoslaviji, nikad nisam odbio da ga primim, kao što nikad nisam odbio da primim ni ambasadora Roberts. To je, to je potpuno netačno, ali samo da idemo dalje, ovim redom, molim vas ...

SUDIJA MEJ: Ne, ne. Videćemo koji je izvor svedokovih informacija, ko mu je rekao da ste vi odbili da primite otpravnika poslova.

SVEDOK GALBRAJT: Sad govorimo o dva događaja, želim da to bude jasno. Prvi događaj bio je u januaru 1995. godine kada je, kada su predstavnici sa planom Z-4 tražili da ih primi predsednik Milošević. Trebalo je da ja budem predstavnik koji će otići kod njega zajedno sa ambasadorom Arensom (Geert Ahrens), koji je bio ambasador i predstavnik Nemačke (Germany). On nije tada bio bilateralni ambasador u Hrvatskoj. Ja sam imao dve funkcije u to vreme i bio je još predstavnik Ujedinjenih nacija i ruski ambasador. Lord Owen nam je rekao i to nam je potvrdila američka ambasada u Beogradu da je gospodin Milošević odbio ovaj zahtev da se sretne sa nama. Ovo nam je preneseno na vrlo zvaničan način, kao da je on zvanično odbio da nas primi, a mi smo hteli da mu predstavimo plan. To je bilo u januaru 1995. godine. Avgusta 1995. godine, to je bio 2. avgust, bio je sastanak, ja sam sa Babićem imao sastanak u Beogradu kada je u poslednji čas postignut sporazum, kao pokušaj da se izbegne rat. Sledećeg dana je Rudi Perina tražio sastanak kod Miloševića da mu uruči demarš sa zahtevom da pruži podršku sporazumu Galbrajt-Babić. On je tog dana, 3. avgusta odbio da primi Rudija Perinu, a sledećeg dana hrvatska vojska je napala Krajinu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Galbrajt, nikad nisam odbio da primim Rudija Perinu. Ja tada nisam bio u Beogradu ...

SUDIJA MEJ: Nema smisla da to ponavljate. Čuli ste šta kaže svedok. Ako želite kasnije da vi svedočite o tome, sigurno ćete moći.

SVEDOK GALBRAJT: Časni Sude, ako ja smem da istaknem nešto. Čak i da optuženi nije bio u Beogradu, u šta sumnjam, postojali su telefoni i telefonom su mnogo puta razni lideri razgovarali o hitnim stvarima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zašto nisu onda sa mnom razgovarali telefonom? Nisu želeli sa mnom da razgovaraju, zašto to ne kažete.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Mi smo očajnički želeli da razgovaramo s vama, očajnički smo želeli da podržite ovaj sporazum u zadnji čas, očajnički smo želeli da se izbegne rat. Gospodin Babić je takođe želeo da se vidi sa vama i da dobije vašu podršku za taj sporazum i on je rekao: "Jedna reč od vas i Knin bi se složio," i to bi bila vrlo dobra šansa da se zaustavi operacija "Oluja", čak i u tom trenutku, a da je ona izbegnuta 180.000 Srba iz Krajine ne bi bili isterani iz svojih kuća i humanitarna katastrofa bi bila izbegnuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Galbrajt, Babić je ovde svedočio. On je tražio da me vidi, čuo je da nisam u Beogradu, tražio je moj telefon od ljudi iz Ministarstva unutrašnjih poslova, jer moj telefon je uvek bio poznat svim mojim saradnicima. Bio sam na odmoru, dobio me na telefon, čak je ovde objašnjavao da se videlo da je iz daljine neke govorim, to nije dobra veza, jer je na planini i jedino što mi je rekao je bilo da je on prihvatio plan Z-4. I ovde je on svedočio, da ja ne ulazim u to, ne mogu da se setim celog razgovora, on je svedočio da sam mu samo rekao, "da, da, samo mirno," to sam mu rekao. To je on ovde svedočio. Ni pomena nije bilo o tome da pretim...

SUDIJA MEJ: U redu, svedok ne može komentarisati šta je rekao gospodin Babić. Tokom pauze, gospodine Najs, molim vas proverite šta je Babić o ovome rekao, tako da to imamo u zapisniku i da svedok može da čuje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časne sudije, ja sam to proverio juče, ja to sve imam spremno ako bude trebalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, niko, čak Babić, po njegovom svedočenju, to znaju i svi drugi, nije pomenuo ni funkcionerima Srbije sa kojima je razgovarao i tražio moj telefon, bilo kakvu ratnu pretnju, niti je ko

sanjao o nekoj opasnosti od rata i invazije i te cele akcije "Oluja", kako se u Srbiji zove...

SUDIJA MEJ: Svedok ne može da komentariše šta je Babić rekao ili nije rekao. Mi ćemo to provriti i imati spremno posle pauze. Molim vas, recite nam, ambasadore, kakve ste vi imali informacije?

SVEDOK GALBRAJT: Gospodin Milošević mora da je bio izolovan na vrhu neke planine, jer svako drugi na svetu je shvatao da je u avgustu 1995. godine Evropa (Europe) bila na ivici najveće bitke od Drugog svetskog rata. Kako bilo kakav odgovoran vođa u to vreme može biti na godišnjem odmoru dok se sve to dešava i dok je sudbina toliko ljudi, toliko Srba, ako smem da dodam, u igri, ja ne mogu da shvatim, ali je bilo jasno da će Hrvati napasti. O tome je masovno pisala štampa, njihove snage su bile mobilisane. Nije moguće da sve to on nije znao. Šta još mogu da kažem?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sve što smo ovde saznali, gospodine Galbrajt, izgleda da je jedini čovek koji je o tome bio obavешten bio Milan Babić, koji čak ni po svom sopstvenom svedočenju ne kaže da je bilo koga obavestio. Niko nije očekivao da bilo ko napadne Zone pod zaštitom Ujedinjenih nacija. Zaista niko ...

SUDIJA MEJ: Svedok je odgovorio. On je rekao da su svi znali. A to je sigurno uključivalo i vas. To kaže on. To možda bude, na kraju krajeva, pitanje o kojem ćemo mi morati da odlučimo, da li ste vi znali ili ne. Ali sada je u svakom slučaju vreme za pauzu.

TUŽILAC NAJS: Ukoliko Pretresno veće bude imalo vremena da izvrši pretragu tokom pauze, mislim da je to strana 13.265.

SUDIJA MEJ: Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Sudija Kvon (Kwon) je našao što je izgleda relevantan pasus. Kaže se: "On je bio u kontaktu sa Miloševićem, što je ponovio, on je promrmljao, kao da govori u snu i rekao, Da, da polako, polako, sve će biti

mirno vođeno, to su bile njegove reči preko telefona i rekao je, kontaktirajte Jovanovića, konsultujte se s njim”.

TUŽILAC NAJS: Kako bi bili fer prema optuženom, naime, ovo je bilo za vreme glavnog ispitivanja. Optuženi je rekao da je prevod reči “mirno” netačan, da je trebalo prevesti “polako” ili “sporo”. Na sledećoj strani svedok je rekao “polako” ili “mirno”, “lagano”. Što se tiče drugih stvari koje je optuženi pokrenuo, možda bi bilo od pomoći Pretresnom veću ako podsetim da je svedok Babić govorio o razgovoru koji je u aprilu 1995. godine imao sa optuženim a tom prilikom je optuženi rekao da je plan Z-4 dobar plan, iako svedok tada nije verovao u ono što mu je Milošević govorio i nikad nije spomenuo Galbrajtu, odnosno našem sadašnjem svedoku, ambasadoru Galbrajtu. Babić se takođe osvrnuo na dokazni predmet 352, telegram iz Velike Britanije (Great Britain) gde se kaže da je Babiću bio zabranjen pristup, audijencija od strane optuženog, u paragrafu 6. Izgleda da on to potvrđuje. Dakle, to je taj sled događaja kad osim kontakata iz aprila 1995. godine, kada o tome nije obavešten ambasador Galbrajt, to je Babićevo svedočenje da je odbio da ga vidi, a taj telefonski razgovor je organizirao Stanišić, a Babić nije obavestio ambasadora Galbrajta da je on doista razgovarao sa njim.

SUDIJA KVON: Kako bi bili fer prema optuženom, moramo da napomenemo i pitanje koje je postavila tužilac, gospođa Uerc-Recaf (Uertz-Retzlaff): “Da li ste vi dobili ultimatum od gospodina Galbrajta da prihvatite plan inače će te prepeti izvesne posledice?”, gospodin Babić je odgovorio: “Ako mi to ne prihvatimo, znači da bi to bila hrvatska agrsija i da bi stvar prošla jednako kao i Zapadna Slavonija”. Broj strane počinje sa 256, a ne 265.

SUDIJA MEJ: Gospodine Milošević, ako želite imate još 45 minuta sa ovim svedokom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Meni to nije dovoljno, gospodine Mej, ali...

SUDIJA MEJ: Mi smo procenili da je dovoljno. Nastavimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, kao što je maločas rekao gospodin Kvon, to se odnosilo na razgovor između gospodina Babića i svedoka, a kao što se sećate, on u svom svedočenju nije ni reč rekao niti je meni

pomenu da postoji bilo kakva opasnost bilo kakvog napada na Krajinu. I to ćete videti u njegovom svedočenju.

SUDIJA MEJ: Da, to smo već obradili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A drugo, ova ispravka kako ju je gospodin Mej prilično nespretno objasnio, Babić je rekao da je moj odgovor na njegovu informaciju da je razgovarao sa Galbrajtom i da je prihvatio plan Z-4 bio: "Da, da, mirno, mirno," dakle, to nije značilo "Polako, polako," nego "mirno", mir je vrlo jasna reč. Mirno, govorim o mirnom rešenju.

SUDIJA MEJ: Da, stvar je iznesena pred svedoka, svedok nije imao komentare. Reč je o iskazu jednog drugog svedoka. A sada krenimo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja ću potpuno da se složim s vama, gospodine Galbrajt, da bi bilo krajnje neodgovorno da ja sedim na odmoru, na planini dok se sprema neki rat. Niko u Srbiji, gospodine Galbrajt, nije znao niti mogao pretpostaviti da će Hrvatska napasti zone pod zaštitom Ujedinjenih nacija. Da li je vama ...

SUDIJA MEJ: Čekajte, dozvolite da se svedok osvrne na tu tvrdnju. Gospodine ambasadore, vi ste rekli da su svi to znali, da su znali da se Hrvatska sprema da napadne. Koji je bio cilj? Kakvi su bili znaci koji su na to ukazivali?

SVEDOK GALBRAJT: Pa, hrvatska vojska je bila u potpunosti mobilizirana, oni su bili zauzeli položaje na granicama Krajine. Mediji su izveštavali o nadolazećoj akciji, odnosno ratu. Hrvatski zvaničnici su dali neke izjave, naravno, nisu rekli da će sutradan doći do rata, ali izjave su bile takve da su ukazivale na to da predstoji rat. Bilo je nekih upozorenja od strane dužnosnika Ujedinjenih nacija i ja sam ta upozorenja preneo gospodinu Babiću, takođe sam mu govorio i o razgovorima koje sam imao sa dužnosnicima UN, i to sam takođe, poruke u tom smislu, preneo i rukovodstvu u Kninu. Jednostavno, to nije u to doba više bila tajna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Očigledno nije bila tajna za Babića, ali Babić tu tajnu nikom drugom nije preneo. Je l' vam bar to jasno, gospodine Galbrajt?

SUDIJA MEJ: Ne. Svedok kaže, kako bi vam bilo jasno, da je bilo očito iz medija i iz činjenice da je izvršena mobilizacija da će verovatno doći do rata. To nije bilo pitanje, i to pogrešno interpretirate kad kažete da se to odnosilo samo na Babića. On je rekao, svedok je rekao da su to svi u to vreme znali, to je njegova poenta. Ako to želite da osporite, naravno, možete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno da ću da osporim, jer u Srbiji niko nije pretpostavljao. Izgleda da smo mi odgovorni zato što nismo pretpostavljali da Hrvatska može napasti zonu pod zaštitom Ujedinjenih nacija i to čak u vreme kad su bili zakazani pregovori u Ženevi između predstavnika Republike Srpske Krajine i Republike Hrvatske, na koje Jugoslavija niti Srbija nije bila ni pozvana, naravno, jer je to bila stvar između Knina i Zagreba. Dakle, gospodine Galbrajt, to su zone pod zaštitom Ujedinjenih nacija, to nije sporno. Pregovori u Ženevi su zakazani upravo u to vreme između predstavnika Republike Srpske i Republike Hrvatske i vi tvrdite kako je trebalo da mi pretpostavimo da će hrvatske snage napasti zonu pod zaštitom Ujedinjenih nacija u trenutku kad su zakazani razgovori između njih i Knina. Vi to tvrdite.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Hrvatska vojska je početkom maja 1995. godine zauzela jednu zaštićenu zonu Ujedinjenih nacija, dakle svega tri meseca pre ovih predmetnih događaja. Ja ne mogu da shvatim kad vi kažete da je tako nešto bilo nezamislivo. Pa tako nešto se upravo dogodilo u zaštićenoj zoni u "sektoru Zapad", tri meseca pre. A što se tiče sastanaka u Ženevi, Hrvati su ih iskoristili kao mogućnost da postave svoj konačni ultimatum. Oni su pretpostavljali da odgovor neće biti pozitivan i onda su prešli na napad. Ja ne mislim da su Hrvati mislili da će pregovori biti iole značajni, iole ozbiljni. Meni je bilo jasno, kao što je bilo jasno i drugim diplomatima u Zagrebu i široj međunarodnoj zajednici da je ovaj sastanak u Ženevi bio pro forma sastanak, da je situacija već bila vrlo opasna, da je se Tuđman spremao izneti vrlo oštre zahteve, koje je zapravo već na neki način izneo, da će ih Srbi odbiti i da će to onda poslužiti kao izlika za rat. Predlažem da pogledate šta su pisali mediji prvih nekoliko dana avgusta 1995. godine. Neizbežno je zaključiti da je pretila kriza i da je ona najverovatnije trebala završiti u ratu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Upravo ste dali argument protiv ovoga što tvrdite, jer tačno je da agresija 1. i 2. maja na Zapadnu Slavoniju se desila, na zaštićenu zonu, ali je bila osuđena od Ujedinjenih nacija i Hrvatska

upozoprena da se takvi prestupi ne smeju događati, je li tako ili ne, gospodine Galbrajt?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Tome su se protivili Ujedinjene nacije i praktički nije bilo nepovoljnih posledica i do jula 1995. godine, Hrvatska i Bosna su bile u ozbiljnoj krizi koje su bile posledica djelovanja Ratka Mladića i bosanskih Srba, koji su držali taoce. Ti taoci su bili pripadnici UNPROFOR-a. Pregazili su srebreničku enklavu, već je došlo do masakra 7.000 muškaraca i mladića, oni su napali Žepu, što je bila još jedna zaštićena zona UN-a, zauzeli su Žepu i spremali su se da napadnu Bihać. U međuvremenu Hrvatska je napredovala prema Livnu i prešla već dobar deo teritorije. Rat se zahuktavao i ja mislim da bi svaki posmatrač, svaki obavešteni posmatrač shvatio, i svi posmatrači i jesu shvatili da će verovatno doći do dodatne eskalacije krize. I takođe su videli da SAD i međunarodna zajednica općenito su bili izuzetno zabrinuti zbog onoga što se događalo. To je bila doista, za nas, velika kriza, naša politika je takođe u tom smislu bila u krizi i ja mislim da niko nije mogao pretpostaviti da će stav međunarodne zajednice biti isti prema mogućoj akciji hrvatske vojske u avgustu 1995. godine kao šta je bio 1994. godine, kada je došlo do prve bihaćke krize. U svakom slučaju, bilo je dovoljno pogledati kakav je bio odgovor međunarodne zajednice na hrvatsko zauzimanje sektora "Zapad".

SUDIJA KVON: Mislim da bi tužilac mogao kasnije da dostavi neke srpske novine u kojima se o ovome govori.

TUŽILAC NAJS: To već jeste na mojoj listi, na mom popisu.

SUDIJA KVON: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Voleo bih da to vidim, jer u Srbiji to niko nije pretpostavljao. Ali iz ove perspektive, gospodine Galbrajt, potpuno je jasno da se Hrvatska usudila da napadne Krajinu uz vaše dopuštenje, kad kažem vaše, ne mislim samo na vas lično, nego na dopuštenje vaše zemlje i ne samo dopuštenje, već i uz aktivnu saradnju vaših predstavnika, vaših instruktora u napadu na Krajinu, o čemu naravno, takođe, niko nije znao. Je li to tačno ili ne, gospodine Galbrajt?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja sam opisao stav Sjedinjenih Američkih Država juče. Ja ću ga ponoviti. Naš stav je bio da se mi nismo ni protivili, a nismo ni odobrali hrvatsku vojnu akciju. Mi jesmo upozorili i to ja lično po

uputama koje sam imao, predsednika Tuđmana, da je vojna akcija sama po sebi jako rizična i da ne trba da računaju na pomoć SAD-a i će biti ozbiljnih posledica po odnose SAD-a sa Hrvatskom ukoliko dođe do napada na civile ili na službenike Ujedinjenih nacija. I mogu možda dodati upravo zato što Hrvatska nije uspela da ispoštuje i zaštiti imovinu srpskih civila i zato što je tolerisala ubistva, doista ti odnosi Hrvatske i SADa su imali ozbiljne posledice. Što se tiče drugog dela vašeg pitanja, Sjedinjene Američke Države nisu pomogle Hrvatsku u toj vojnoj operaciji, koliko je meni poznato, one nisu dale nikakve upute u vezi bilo kojeg aspekta vojne operacije, uprkos nekim vrlo maštovitim pričama koje su se pojavile u medijima a koje su tvrdile suprotno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, vi dobro znate da je još 1994. godine, septembra sklopljen ugovor, potpisan u Vašingtonu (Washington D.C.) između ministra odbrane Hrvatske, Gojka Šušaka i američke firme MPRI (Military Professional Resources Inc.), potpisali izvršni direktor te firme Vanon Luis (Vanon Lewis) i general Karl Vuono, vi se sećate toga?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, sećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ta organizacija je praktično planirala i učestvovala u ovoj operaciji "Oluja" u podršci hrvatskoj ofanzivi na zaštićenu zonu Ujedinjenih nacija i vi to smatrate legalnim, je l' tako?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Koliko je meni poznato, ta kompanija nije planirala ni jedan aspekt operacije "Oluja", nije učestvovala ni u kom aspektu te operacije, njen ugovor nije ni na koji način bio povezan sa tim vojnim planiranjem, ako i jeste bio, onda je bio bez odobrenja Vlade Sjedinjenih Američkih Država i mislim da bi to predstavljalo i kršenje zakona Sjedinjenih Američkih Država. U to vreme postojao je, naime, embargo na vojnu pomoć stranama i Sjedinjene Američke Države su taj zakon poštovale. MPRI je organizirao obuke u smislu o ljudskim pravima, upravljanje budžetom i generalno obuke iz nekih menadžerskih veština, veština rukovođenja i to se smatralo legalnim prema američkom zakonu i nije predstavljalo kršenje Rezolucije 713 Saveta bezbednosti (UN Security Council Resolution 713).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo pre nego što nastavimo, molim vas. Pošto ste rekli kako niste mogli da dođete do mene, kako nije mogao Perina da dođe do mene, kako nije Roberts mogao da dođe do mene, jer sam bio na odmoru, zašto neku informaciju, ako ste želeli da je date, niste

dali ministru inostranih poslova, predsedniku vlade, bilo kome ili zatražili telefonski kontakt sa mnom koji bi u svako doba bio moguć?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Sada govorim o avgustu, odnosno događajima od 3. avgusta. Na otpravniku poslova SAD je bilo da pokuša da stupi u kontakt sa vama, što je on i učinio, naime, pokušao je doći do vas, ja sad ne znam detalje. Sa nekim od tih zvaničnika se nije viđao zato što mi nismo priznavali vladu takozvane Savezne Republike Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To nije tačno. Perina je kontaktirao i ministrom inostranih poslova Jovanovićem i sa mnogim drugima, prema tome, ako vam je bilo zaista stalo da prosledite neku informaciju ili demarš, nećete valjda da tvrdite da otpravnik poslova američki nije mogao da ga uruči mom kabinetu sa sasvim izvesnim znanjem da ću ga odmah dobiti ili da traži da se telefonom čuje sa mnom. Ništa od toga nije zatražio, tražio je da ga primim i dobio odgovor da nisam nisam u Beogradu i završilo se. Kod nas gospodine u Srbiji ima jedna poslovice, kaže: "Traži, a moli Boga da ga ne nađe". Ja mislim da je to bio slučaj u ovom slučaju kod vas.

SUDIJA MEJ: Mislim da smo iscrpili ovu temu. Ako želite da odgovorite, gospodine ambasadore, možete, onda ćemo da krenemo dalje.

SVEDOK GALBRAJT: To je besmislica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine, vi pričate besmislice ...

SUDIJA MEJ: Dozvolite da završi.

SVEDOK GALBRAJT: Mi smo očajnički pokušavali da izbegnemo taj rat. Mi smo pokrenuli tu inicijativu, čak i u pet do dvanaest mi smo pokušali da dođemo do vas da nam date podršku. Mi smo verovali da vaša javna podrška može da pomogne da rat bude izbegnut. Vi ste bili na godišnjem odmoru u trenutku kada se spremala katastrofa, katastrofa za 180.000 Srba u Krajini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Katastrofa koja je pripremana tajno, koja je izvedena na opšte iznenađenje svakog u Srbiji, počev od mene pa do svakog građanina.

SUDIJA MEJ: Ovu smo temu iscrpili, molim vas, krenite dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je upravo ova vaša organizacija vojna MPRI imala program u oficirskoj školi "Petar Zrinjski" koji je započeo mnogo pre napada na Krajinu, a neposredno pred napad na Republiku Srpsku Krajinu? 17. jula 1995. godine na Brionima bio je održan seminar upravo te škole za najviše rukovodioce Hrvatske vojske ...

SUDIJA MEJ: Prekidam vas, prekidam vas, jer pogrešno predstavljate iskaz svedoka i to nije prvi put. To nije organizacija ovog svedoka, to je jedna privatna organizacija. Ako želite postaviti pitanja o tome, možete ih postaviti odvojeno. Naime, tvrdi se da je ova organizacija imala, odnosno vodila jednu školu za oficire, neki program u školi za oficire u Hrvatskoj. Znete li išta o tome, gospodine ambasadore?

SVEDOK GALBRAJT: Postojala je jedna privatna organizacija, ja naravno nisam pratio sve njene aktivnosti, ali ona jeste organizovala nekakav seminar koji je planiran unapred i on je organizovan u julu 1995. godine za hrvatsku vojsku. Tema je bila ljudska prava, rukovođenje, tehnika za efikasno rukovođenje i koliko je meni poznato, obuka nije imala nikakve veze sa ratnim planiranjem bilo kakve vrste. Ja sam video neke od izveštaja dok se taj program odvijao, od atašea za odbranu i nakon operacije "Oluja", kad su iznesene tvrdnje u tom smislu, ja sam ponovo pogledao te izveštaje, proverio i utvrdio da ova organizacija nije ni na koji način sudjelovala u bilo kakvom vojnom planiranju. U svakom slučaju, apsurdno je i pomisliti da šačica američkih oficira u penziji, koji u julu 1995. godine stižu onde, mogu promeniti vojnu situaciju u bivšoj Jugoslaviji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li, pošto insistirate na tome da je privatna organizacija, da li vi verujete da je ta privatna organizacija, koja okuplja 200 elitnih američkih generala, penzionisanih doduše, je mogla nešto da radi što je suprotno politici SAD-a?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja nemam nikakve informacije koje ukazuju da je prekršen zakon SAD-a ili da je prekršena politika SAD-a, drugim rečima, nemam nikakve informacije koje ukazuju da su oni pomogli hrvatskoj vladi u bilo kakvom vojnom planiranju.

SUDIJA MEJ: Da li je zaista bilo 200 generala, elitnih, ali penzionisanih?

SVEDOK GALBRAJT: To je bila jedna organizacija koja se sastojala uglavnom od penzionisanih vojnih lica. Ne mogu da zamislim da je tamo bilo 200 generala, to bi bilo premnogo generala, ali to je bila i ostala je privatna kompanija, tako da ne mogu da kažem ko za tu kompaniju radi. Znam ko joj je na čelu i znam neke ljude koji su bili u Hrvatskoj. Mislim da je 10 ili 15 njih bilo u različitim periodima u Hrvatskoj, da su tamo radili. To su penzionisani oficiri.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Galbrajt. U to vreme, da li se vi sećate da je izbila afera oko vašeg učešća i učešća CIA (Central Intelligence Agency) i Pentagona (Pentagon), o čemu je pisala, na primer, "Slobodna Dalmacija", hrvatski list, 28. jula 2001. godine, u akciji "Oluja"? Da li se toga sećate?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ne znam zapravo o čemu govorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da završimo s tim, mislim ovo pitanje da vi smatrate da nije ništa nelegalno učinjeno napadom na zaštićenu zonu Ujedinjenih nacija i da nije cilj bio da dođe do rata i izbacivanja Srba, već je cilj bio da se postigne mir. Je li to ono šta vi tvrdite, gospodine Galbrajt?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ne, ja to uopšte ne tvrdim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zar nije tako očigledno da ni vama ni hrvatskoj Vladi nije stalo ni do kakvog mira, jer u miru ne bi mogla da se ostvari ova brutalna agresija na Krajinu i izbacivanje 200.000 Srba iz Krajine? Je li tako ili nije, gospodine Galbrajt?

SUDIJA MEJ: Ponovo iskrivljujete svedočenje ovog svedoka. Mislim da to i ne zaslužuje odgovor, ali ako želite da odgovorite, možete.

SVEDOK GALBRAJT: Reći ću samo ovo. Pre svega, Vlada SAD-a je učinila sve moguće da se održi mir. Mislim da sam u svom svedočenju rekao dovoljno o tome. Kao drugo, hrvatska vlada je očigledno bila rešena na rat i upravo su postupci Ratka Mladića i krajinskih Srba, a njih je podržavao branjenik, dali izgovor hrvatskoj vojsci da započne rat i stvorili su jednu klimu u kojoj je vrlo teško bilo kojoj međunarodnoj sili da obuzda Hrvate. Kao treće, Hrvatska je učinila dosta toga što je bilo nezakonito i čak zločinačko u toku operacije "Oluja". To je i uključivalo i sistematsko spaljivanje imovine srpskih

stanovnika posle njihovog odlaska, to je uključivo i ubijanje nekoliko stotina onih koji su se zadržali na toj teritoriji. U to spadaju i Tuđmanovi naponi, koji su po mojoj oceni rasistički, da spreči Srbe koji su bili građani Hrvatske da se vrate u svoje domove. Mi smo ovo vrlo oštro kritikovali, ovo zločinačko i nezakonito i nemoralno ponašanje, pokušavali smo da to ispravimo, uveli smo sankcije protiv Hrvatske i zaista smo uspeli da to ispravimo u nekoj meri, pošto se hrvatska vlada na kraju krajeva složila da Srbi iz Krajine mogu da se vrate kućama i mogu ponovo da dobiju državljanstvo. Nova vlada u Hrvatskoj zapravo podstiče Srbe da se vrate. Takođe, u pregovorima oko sporazuma za Istočnu Slavoniju, jedan od naših glavnih prioriteta je bio da srpski građani tog regiona mogu da se vrate u Hrvatsku i ponosan sam što mogu da kažem da se to i desilo. To je jedini put u bivšoj Jugoslaviji gde je jedna teritorija prešla iz jednih ruku u druge, da se nacionalna manjina koja je tu ranije živela mogla da se vrati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto vi na neki način definišete ovu akciju, govorite o generalu Mladiću i događajima u Bosni i kao jedan od povoda za, za napad na Krajinu, budite ljubazni, pa komentarišite ovo što sam juče dobio upravo od gospodina Najsa, ovu informaciju, pošto je imam u dva primerka evo daću vama jednu, pogledajte, možete da stavite na ELMO, pa mi recite da li nešto znate o tome? Meni je ovde skraćeno vreme, ali mi ćemo imati prilike da, da sve ove činjenice stavimo na svoje mesto.

SUDIJA MEJ: Ovaj dokument je naizgled, gospodine Najs, bolje da pogledate sami. Da vidimo da li imate neki prigovor da se stavi pred svedoka. To je pismo od vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da se ispravim, dobio sam od Registra (Registry), ali je potpisao gospodin Najs.

TUŽILAC NAJS: Da, spada u naš uobičajeni proces uručivanja materijala prema Pravilu 68. Time pružamo informaciju kao što je naša obaveza. To ne govori ništa o tome da li je to pouzdano i da li mi u to verujemo.

SUDIJA MEJ: Dajte mi to nazad, molim vas. Šta želite da dokažete ovim dokumentom, gospodine Miloševiću? Zbog čega želite to da stavite pred svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Želim komentar gospodina Galbrajta u vezi sa ovom tvrdnjom, koju sam ja inače pominjao upravo na ovom mestu.

SUDIJA MEJ: Da, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Evo, dok pogledaju gospoda Mej i ostali, ovde se kaže: "Tužilaštvo je dobilo sledeću informaciju. Navodno, Alija Izetbegović je naredio da se održi sastanak 28. septembra 1993. godine između Izetbegovića i devet lidera iz srebreničkog džepa," pa se onda navodi ko su oni, a onda kaže, "Ove osobe pokupio je helikopter UNPROFOR-a i doveo ih u Sarajevo. Sastanak se održao u 'Holidej Inu' (Holiday Inn). Izetbegović je rekao delegaciji da je on naredio da se naredi prisutnima na sastanku da on želi da zameni Srebrenicu za Vogošću. Izetbegović je izjavio da je predsednik Klinton njemu ponudio da pusti četnike u Srebrenici da ubiju 5.000 Muslimana, a onda će doći do međunarodne vojne intervencije. Delegacija je izjavila da oni takav predlog neće podržati. Izvor ove informacije veruje da to što je predloženo 1993. godine se zaista i desilo, ali 1995. godine".

SUDIJA MEJ: Dajte svedoku parče papira. Ne treba to da stavljamo na grafoskop, ali treba da se pokaže svedoku

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Koje parče papira?

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Gospodine Galbrajt, pogledajte samo to. Optuženi je upravo pročitao. Mi nemamo pojma ko je izvor ove informacije, ali tvrdi se da je to neka informacija koja je stigla iz jednog od izvora koje ima Tužilaštvo. Možda vi ništa ne znate o tome. Da li ste ikad čuli bilo šta u tom smislu?

SVEDOK GALBRAJT: Ja ne znam koji deo ovoga treba da komentarišem. To je skoro smešno koliko je besmisleno. Ja mislim da je apsolutno nezamislivo da bi predsednik Izetbegović dao takvu izjavu, naročito ljudima iz Srebrenice. I naravno, niko ne može da zamisli da bi predsednik Klinton (Bill Clinton) ponudio da se puste četnici da uđu u Srebrenicu da ubiju 5.000 ljudi, to je apsurdno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je Izetbegovićev izraz za Srbe, prema tome ...

SUDIJA MEJ: Sačekajte trenutak. Izvolite. Samo da čujemo šta ima da kaže Tužilaštvo.

TUŽILAC NAJS: Hoću da ponovim, da ne bude nikakve zabune, da je naša obaveza da pružimo svaku informaciju koju imamo koja potpada ili eventualno potpada pod Pravilo 68. To ne znači da mi verujemo da je materijal verodostojan. To može biti pokušaj da se mi namerno dezinformišemo. Međutim, mi jednostavno imamo obavezu da ukoliko nešto eventualno potpada pod Pravilo 68 da mi to uručimo drugoj strani. Mora se shvatiti da se materijal uručuje bez ikakvog vrednovanja u smislu verodostojnosti.

SVEDOK GALBRAJT: Samo da kažem jednu stvar kao neko ko je pratio događaje u bivšoj Jugoslaviji mnogo godina. Ovo je očigledno i nesumnjivo apsurdno, tako da jasno spada u kategoriju dezinformacija.

SUDIJA MEJ: Moguće je da ćemo morati da se raspitamo koji je izvor, tačnije da ćete morati da nam kažete koji je izvor te informacije da mi donesemo svoj sud o tome.

TUŽILAC NAJS: Možda ćemo to kasnije moći da obradimo kao proceduralno pitanje na privatnoj sednici.

SUDIJA MEJ: Naravno, možete to da preispitate. Izvolite, gospodine Milošević. Vratite taj papir optuženom, nećemo ga uvrstiti u dokaze.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nadam se da ovo neće biti teško, s obzirom da su ovde pomenuta mnoga imena prisutnih na tom sastanku. Dakle, identifikovani su svi prisutni, ako ne svi, onda većina na tom sastanku pa nije teško to proveriti. Ali da se vratimo na ono što ste govorili o zločinima hrvatskih snaga u Krajini. Dakle, nesumnjivo je da su izvršeni mnogi zločini nad Srbima, je l' tako, gospodine Galbrajt?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja sam to rekao i u te zločine spada i sistematsko razaranje imovine krajinskih Srba. Tu spada i dozvoljavanje da se ubiju stotine ljudi koji su se zadržali posle bekstva ostalih i sprečavanje ljudi da se vrate svojim kućama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste juče govorili da ste, objašnjavajući u svom intervjuu Bi-Bi-Si-ja (BBC) rekli da nije etničko čišćenje jer su ljudi

pobegli pre nego što su nekakve paravojne formacije ušle. A da li vam je poznato da su ljudi pobjegli pred granatama, da je Knin bio teško granatiran i čitava njegova okolina ili su tek tako pobjegli od straha što je Hrvatska vojska bila u blizini? Da li se sećate da je napad upravo počeo teškim granatiranjem Knina?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Pa sad, siguran sam da su ljudi bežali od granata i da su bežali jer su se bojali hrvatske vojske. Granate su padale relativno kratko, jer nije bilo nikakve efikasne, nikakvog efikasnog otpora. Knin je pao za 24 sata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite da nije etničko čišćenje kad se granatama uništava jedan grad i stanovnici beže, nego samo ako i od onog trenutka kad uđu trupe u njega i počnu da kolju i pale. Je li to granica do koje vi smatrate jeste ili nije etničko čišćenje?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Na prvu stvar bih vam odgovorio sledeće. To je stvar činjenica, Knin nije razoren, zapravo nije ni toliko strašno oštećen. Predstavnici ambasade su ga posetili nekoliko dana pošto je Hrvatska preuzela tu teritoriju. Kao drugo, šta predstavlja, šta čini etničko čišćenje, koji su kriterijumi? Ja bih rekao da je to spoj i tu je glavna reč "spoj", vojnih akcija, tu može sigurno da spada granatiranje, ulazak vojske u sela ali takođe spada kada tamo ima ljudi, streljanje, prebijanje, mučenje, paljenje kuća, silovanje, postupci koji imaju za cilj da zastraše stanovništvo i da ih nateraju da odu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se to stvarno dešavalo, gospodine Galbrajt? Sve to zajedno što ste nabrojali?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: To se desilo u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj. Da li se desilo tokom operacije "Oluja"? Ne, jer je stanovništvo, skoro celokupno stanovništvo već napustilo tu teritoriju pre nego što je vojska ušla u gradove, tako da uglavnom nije bilo nikakvih ljudi koje su oni mogli time zastrašivati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A oni koji su ostali su bili pobijeni uglavnom, je li tako, gospodine Galbrajt?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Jeste, nekoliko stotina preostalih stanovnika je ubijeno i to je veoma ozbiljan i težak zločin. U nekim slučajevima radilo se o starcima, u veoma izolovanim, teško dostupnim kućama, na poljoprivrednim dobrima, koji su bili previše bolesni da bilo kuda odu. To je jedan nezamisliv zločin.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate da je 28. jula 1995. godine Hrvatska sa svojim trupama upala u Glamoč i u Grahovo, inače je to na pedesetogodišnjicu ustanka srpskog naroda protiv ustaške države? Da li vam je poznato da je ovom upadu prethodio dogovor Izetbegovića i Tuđmana o međusobnom vojnom ispomaganju, koje je napravljeno u Splitu, a kome ste vi lično prisustvovali, je l' tako, gospodine Galbrajt?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Tome je prethodio sastanak na vrhu između Tuđmana i Izetbegovića, koji je održan u Splitu i gde sam bio i ja, jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li smatrate sebe, dakle i Vladu Sjedinjenih Američkih Država odgovornim za ove zločine koji su učinjeni prema Srbima?

SUDIJA MEJ: Nema potrebe da na ovo odgovarate. To je apsurdno pitanje. Čuli ste šta je rekao svedok. Imate još minut, tako da vam je bolje da postavljate pitanja za to vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Meni je veoma žao što ja zaista ne mogu da, da stignem da ispitam ovog svedoka, što je uobičajena ovde procedura, ali recite mi, gospodine Galbrajt, pošto ste proveli pet godina u Zagrebu, prema tvrdnjama Krisa Hedžisa (Chris Hedges) iz "Njujork tajmsa" (The New York Times), koji je napisao tekst 24. decembra 1997. godine, vi imate posebno mesto, jer niste Vašingtonu predstavljali pravu situaciju i odnos hrvatskih vlasti prema Srbima sve dok oni nisu proterani iz Hrvatske. Je l' to tačno?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Nije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, recite mi, Džon Galvin (John Galvin), penzionisani general koji je učestvovao u pregovorima sa zaraćenim stranama u Jugoslaviji i zajedno sa Čarlsom Redmanom (Charles Redman), koji je inače bio stručnjak za takozvanu doktrinu sukoba niskog intenziteta, je bio savetnik Alije Izetbegovića i to vojni savetnik, je l' tako?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Čarls Redman? On je bio ambasador SAD-a i američki predstavnik u Kontakt grupi i ne verujem da je bio stručnjak za sukobe niskog intenziteta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi onda samo da li je tačno da je za iranske isporuke oružja za Bosnu i Hercegovinu znao i vaš predsednik Bil Klinton i da je Holbruk (Richard Holbrooke) u svom svedočenju pred Kongresom (United States House of Representatives) priznao uvoz oružja za Bosnu i Hercegovinu, iz Irana (Iran) preko Hrvatske?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

SUDIJA MEJ: Ovo će biti vaše poslednje pitanje, vaše vreme je isteklo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno, zapravo opšte poznato da ste bili uključeni u aferu tajnog uvoza oružja u Bosnu?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Pa sad, pre svega, nisam bio uključen ni na koji način u krijumčarenje oružja Bosnu. Celo to pitanje se raspravljalo na nekoliko ročišta u našem Kongresu i o tome se pisalo u nekoliko izveštaja, bilo je puno diskusija u štampi o tome i to je imalo svoj ishod koji je vrlo jednostavan. 28. aprila 1994. godine predsednik Tuđman me je pitao, kao što sam znao da će me pitati, kakav bi bio stav SAD-a ukoliko bi Hrvatska prihvatila zahtev Bosne i Hercegovine da dozvoli da oružje iz Irana i drugih zemalja pređe tranzitno preko Hrvatske na putu za Bosnu i Hercegovinu i ja sam mu, prema svojim instrukcijama naravno, rekao da nemam instrukcije u tom pogledu. On je to shvatio kao neprotivljenje SAD-a i taj prevoz oružja je i obavljen. Samo da dodam jednu stvar radi objašnjenja, a to je sledeće; Klintonova administracija nije podržavala Rezoluciju 713 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, smatrali su da embargo na uvoz oružja ili prevoz oružja ide u prilog agresoru, zbog toga što su Srbi u Bosni imali praktično sve oružje koje je ranije imala JNA, a žrtve, tačnije Vlada Bosne i Hercegovine je bila praktično nezaštićena. Same SAD nisu kršile embargo ni u jednom trenutku. Mi smo, međutim, bili stava da Rezolucija 713 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija ne treba da bude jedina koja se poštuje kada se svaka druga rezolucija krši i to od srpske strane, uključujući i rezolucije koje su tražile da se štite nevini civili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači da ...

SUDIJA MEJ: Ne, time je završeno vaše unakrsno ispitivanje. Transkript treba da se ispravi da bi tačno pisalo da sam ja poslednji put kad sam intervenisao rekao, tačnije, okarakterisao pitanje optuženog kao apsurdno, van pameti. Izvolite, gospodine Tapuškoviću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Zahvaljujem, časne sudije. Gospodine Galbrajt, ja bih želeo da vam postavim nešto pitanja vezana isključivo za fakta i za određena dokumenta za koje pretpostavljam ili da znate šta se u njima nalazi ili da ste mogli znati. Ako sam vas dobro juče razumeo, a pogledao sam transkript, vi ste rekli da je proces oko plana Z-4 počeo 23. marta 1994. godine i trajao sve negde do operacije "Oluja" i odvijao se u tri faze. Da li je tako?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, ja sam to rekao.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja ovde imam jedan izveštaj od 29. marta 1994. godine koji sam dobio od Tužilaštva po Pravilu 68, a on se tiče dnevnog izveštaja Posmatračke misije Evropske unije (EUMM, European Union Monitoring Mission) od 29. marta 1994. godine. Da li se slažemo da je to upravo nekoliko dana nakon što je taj proces oko plana Z-4 već bio započeo?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Nije to bio proces oko plana Z-4 već proces u kojem su Rusija i Sjedinjene Američke Države, zajedno sa kopredsedavajućima Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji zajedno počeli da rade na mirovnom procesu u Hrvatskoj. U tom trenutku mi nismo još počeli da pripremamo ono što se kasnije ispostavilo kao Z-4, plan Z-4.

TUŽILAC NAJS: Mi imamo taj dokument, časni Ssude i svedok ga može pogledati. Ja mislim da je on bio u poziciji da ga pogleda pre iskaza pa zna o tome.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja imam ...

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja bih zapravo rado pogledao dokument.

SUDIJA KVON: Da, neka svedok pogleda dokument.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja imam za sudije spremno. Mene interesuje ovo prvo što se navodi u tački 2 kroz A na početku, to je ovo što ste već kazali. Ovde piše: "Ambasador SAD, Sjedinjenih Američkih Država u Hrvatskoj Piter Galbrajt je rekao da su se SAD i Rusija saglasile da reintegracija Krajine u Hrvatsku mora biti mirnim putem i da Srbi treba da dobiju znatnu autonomiju". Da li je tako?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, tako je.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li ta znatna autonomija, gospodine ambasadore, u tom momentu, nakon započinjanja tih priprema za eventualnu ponudu plana Z-4, podrazumeva autonomiju u tim okvirima ili možda u nekim drugačijim okvirima?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: U svakom slučaju, moj stav je bio da svako rešenje koje bi bilo prihvatljivo za obe strane, dakle za hrvatsku vladu i krajinske Srbe, rešenje koje bi sačuvalo teritorijalni integritet Republike Hrvatske i omogućilo prognanim Hrvatima da se vrate u svojim domovima i osiguralo da srpsko stanovništvo može bezbedno ostati u tom području, dakle da svako takvo rešenje bi bilo prihvatljivo za mene, odnosno za Sjedinjene Američke Države. Prema tome, mislim da mi nismo bili opredeljeni za neki konkretni okvir, šire govoreći, za mirno rešenje uz poštovanje nekih temeljnih načela.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Tako sam i ja razumeo. Međutim, taj plan Z-4 je već u septembru bio pripremljen i kao što smo čuli, juče ste govorili o tome da ste ga prvi put prezentirali i bosanskim i liderima srpske Krajine, a takođe i predsedniku Tuđmanu. To sam tako razumeo juče, to je bilo 30. januara 1995. godine, je li tako?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Plan je uglavnom pripremljen u septembru i oktobru 1995. godine, a finaliziran je, izvinjavam se, u septembru i oktobru 1994. godine a finaliziran je tek negde u januaru 1995. godine. Ali inače to što ste vi rekli je tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dakle, prilikom tog prvog susreta, kad ste taj plan ponudili Martiću, Babiću i Mikeliću, dobili ste negativan odgovor u odnosu na to, tako sam ja razumeo, a gospodin Babić je rekao da mu je žao zbog toga, je li tako?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Po mom mišljenju, nije bilo ništa relativno u vezi tog odgovora, odgovor je bio da oni odbijaju da prihvate taj plan. Ja sad govorim doslovce, Martić je odbio uzeti taj plan sa stola kad mu je ponuđen, to je bio jedan vrlo oštar prigovor i to je bila jedna namerna uvreda za Sjedinjene Američke Države, za Rusiju i Evropsku uniju.

SUDIJA KVON: Za zapisnik, u transkriptu stoji da je gospodin Abdić rekao da mu je žao, je li to tačno? Mislim da bi trebao biti Martić.

SVEDOK GALBRAJT: Ne, ne, ne, Babić je rekao da mu je žao, a Martić je odbio da uzme taj plan.

SUDIJA KVON: Nastavite.

SVEDOK GALBRAJT: Možda bi trebalo da razjasnim. Babić je to meni privatno rekao, sa strane i to nije bila odluka kolektivnog rukovodstva krajinskih Srba. Njemu je svakako bilo neugodno zbog onog što se dogodilo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Pa da, gospodine Galbrajt, ali imam ovde u rukama, a to sam takođe dobio od Tužilaštva, specijalni izveštaj posmatračke, dakle specijalni izveštaj Posmatračke misije Evropske unije povodom Z-4 plana od 31. januara 1995. godine. Ja ga imam ovde u dovoljnom broju primeraka i za vas. Ja bih molio da ga pogledate. To je RO2358335834, gde na jednom mestu stoji sledeće, to je 31. januara 1995. godine, dakle, dan nakon susreta sa gospodom sa kojom ste razgovarali, gde stoji doslovce: "Ambasador Galbrajt je priznao da je plan Z-4 predstavljen, iznet ranije nego šta je očekivano zbog pritiska predsednika Tuđmana da se ubrzaju pregovori". Je li tako? Je li tačno to?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ne, mislim da ovaj izveštaj ne odražava na ispravan način ono što sam ja mislio ili rekao. Ja mislim da je plan Z-4 predstavljen prekasno.

SUDIJA KVON: Samo trenutak. Mogu li da dobijem jedan primerak tog dokumenta i onoga od 29. marta, za Pretresno veće?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja vas, mene, odnosno ja molim da odgovorite Pretresnom veću da li je to tako, da li je to što je napisano u specijalnom izveštaju Posmatračke misije Evropske unije napisano onako kako ste vi kazali ili to ne odgovara stvarnom stanju?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja ne verujem da ta izjava na ispravan način odražava moje stajalište ili ono što sam ja rekao. Mislim da je prilično verovatno da sam ja zapravo rekao da, budući da smo pod velikim pritiskom, da nastavimo pregovore kao rezultat onoga što je predsednik Tuđman preduzeo, kada je najavio završetak mandata UNPROFOR-a i zato što sam mislio da je to situacija koja vodi u rat, ali ja mislim da ja to ne bih rekao jer to ne bi bilo tačno, da je plan Z-4 iznet prerano. Upravo suprotno, ja mislim da je iznešen prekasno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Međutim, u tom istom izveštaju se nalazi i sledeće: "Da je ministar Babić u nedavnoj izjavi rekao da o budućem statusu RSK mora da odluči narod Republike Srpske Krajine," 31. januara, dakle, nema govora da je on rekao "žao mi je" nego upravo stoji da je on smatrao da ne može biti govora o takvom jednom planu ako se o tome ne izjasni narod Republike Srpske Krajine. Da li to odgovara stvarnom stanju u onom momentu ili ne?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Pa ako je vaše pitanje da li je istina da je ministar spoljnih poslova Babić nedavno izjavio da se o statusu RSK mora odlučiti unutar naroda, odnosno da narod RSK mora o tome da odluči, ja nemam nikakvog razloga da sumnjam da je on tako nešto nedavno izjavio. Međutim, primećujem da dokument koji vi meni ovde sada predočavate, takođe ispravno, naznačuje da je doktor Babić na tajnom sastanku prošle sedmice pokazao pozitivniji stav i kaže se u pasusu 7: "Inicijalno mišljenje iz vrlo ograničenih razgovora sa građanima RSK je da bi jedna forma vrlo nezavisne autonomije za RSK-a unutar Hrvatske bila bolja nego nastavak neprijateljstava, izolacije i siromaštva".

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Već sutradan ste se sreli sa gospodinom Tuđmanom ujutru i kako sam od vas čuo juče, da li bi mogli da objasnite Pretresnom veću sledeću stvar: "Tuđman je izjavio da se on slaže da pregovara u tim okvirima, ali nevoljno je to kazao i da nije bilo kasnije uopšte prilike za test da se shvati kakav je stav Hrvatske upravo zbog tog odbijanja Srba," je li tako?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, to sam rekao.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je, obzirom da ste vi govorili o tome da ste podrazumevali jednu autonomiju koja treba da dođe i da dovede do mira, da li je u tom periodu, dakle, od 23. marta do 4. avgusta, 23. marta 1994. godine do 4. avgusta 1995. godine, Hrvatska, odnosno, predsednik Tuđman nikada izneli svoj predlog kako vide autonomiju Republike Srpske Krajine u okviru Hrvatske? Da li je ikada do takvog jednog predloga ponude došlo?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: U kom obliku?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Pa, bilo je odredbi o autonomiji u hrvatskom ustavnom zakonu koja nije bila neznatna, naravno, daleko manje

znatna nego ona predviđena plano Z-4, ali jedna poprilična autonomija jeste bila predviđena hrvatskim ustavom, ustavnim zakonom.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Gospodine ambasadore, ja nisam pitao to, ja ustave vrlo dobro znam, sve te ustave koji su važili i sada važe na tim područjima. Mene interesuje da li je bilo određene ponude u nekom formalnom vidu, u nekom vidu dokumenta ili ne?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Hrvatski predsjednik Tuđman je u više navrata, zajedno sa svojim saradnicima rekao, odnosno ukazao na hrvatski Ustav, što je naravno jedan dokument i rekao: "Eto, to je temelj za rešenje". Ja verujem da su oni takođe dali nekakvih naznaka da bi se o oko toga možda moglo još i pregovarati.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, ali u ovom dokumentu od 29. marta stoji takođe u tački 2A/2: "Jugoslovensko rukovodstvo očigledno," dakle, to je isto misija Evropske unije, "vrši pritisak na Krajinu da potpiše sporazum jer je to za SRJ jedini način da obezbedi skidanje sankcija prema Srbiji i Crnoj Gori". Je li to tako bilo da je Evropska misija imala takve podatke da je to bio jugoslovenski interes, odnosno interes Srbije i Crne Gore?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Vi sada govorite o dokumentu od 29. marta 1994. godine?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: A njega više nemam.

SUDIJA MEJ: Gospodine Tapušковиću, ja sada govorim samo u svoje ime, ali bio bi vam zaista zahvalan ako biste završili do pauze.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Ja ću probati, časne sudije, ali ja imam još takva dva dokumenta za koje mislim da bi Sud trebao da ih upozna. Ja ću se truditi da završim do pauze ili koji minut posle pauze.

SUDIJA MEJ: U redu, u redu, ali hajde da ovo sve skupa ubrzamo.

SVEDOK GALBRAJT: Mislim, ja nemam nikakvog razloga da sumnjam u tačnost ove izjave da jugoslavensko rukovodstvo vrši pritisak na Krajinu da potpišu sporazum o prekidu vatre, što je jedan operativni sporazum, ali to

nema nikakve veze s političkim planom. Ovo je jedan vrlo ograničeni sporazum, sporazum o prekidu vatre u kojem se govori o zonama, odnosno linijama razdvajanja i predviđa se broj policajaca koji smeju biti u tim zonama i tome slično.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Gospodine Galbrajt, ja nemam pravo da sa vama o tome komentarišem, ja sam vas to pitao, ali hoću da vas pitam da li je u celom ovom razdoblju od 23. marta 1994. do 4. avgusta 1995. godine Evropska misija imala bar neki podatak o tome da jugoslovenski, da stav jugoslovenskog rukovodstva nije bio takav?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Kao prvo, ja ne mogu govoriti o tome kakve informacije je eventualno imala evropska misija. Sjedinjene Američke Države nisu članica evropske unije ili evropske misije, ali pretpostavljam da izjava koja je ovde navedena jeste tačna i da je ostala tačna, odnosno da jugoslovensko rukovodstvo jeste želelo da vlada u Krajini potpiše sporazum i ispoštuje sporazum o prekidu vatre. Međutim, to nema nikakve veze, nije imalo nikakve veze ili je imalo samo malo veze sa daleko važnijim, širim pitanjem, a to je političko rešenje unutar Hrvatske.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Zahvaljujem. Sad bih vas molio, ja takođe posedujem ovde specijalni izveštaj šefa Posmatračke misije Evropske unije povodom pozicije hrvatske i srpske delegacije na ženevskim pregovorima od 3. avgusta 1995. godine. Ja imam primerak koji bih mogao da stavim pred vas a mogu da ga dam i sudijama. Evo šta piše u sažetku, na samom početku: "Posle razgovora u Beogradu sa ambasadorom Sjedinjenih Američkih Država u Hrvatskoj 2. avgusta 1995. godine, novi premijer Republike Srpske Krajine doktor Babić uputio je delegaciju Krajine na pregovore u Ženevu 3. avgusta 1995. godine da prihvate plan Z-4 kao osnovu za pregovore sa Hrvatskom". I onda, "Istoga dana on je izjavio da je srpski predsednik Milošević podržao ideju o pregovorima na osnovu plana Z-4," i samo malo dalje takođe stoji, "3.avgusta novi premijer RSK Milan Babić je izjavio da su Srbi spremni da otpočnu političke pregovore sa Zagrebom na osnovu modifikovanog i poboljšanog plana Z-4. On je potvrdio da se 2. avgusta u Beogradu sastao sa ambasadorom Sjedinjenih Američkih Država u Hrvatskoj, Galbrajtom, koji mu je obećao da će Sjedinjene Američke Države pokušati da odvrte Hrvatsku od napada na Krajinu". Da li znate za taj izveštaj i za to da je posmatračka misija Evropske unije već imala podatak koji im je dao gospodin Babić, da se Milošević slaže sa planom Z-4?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Meni je poznat ovaj izveštaj.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dakle, pregovarači u Ženevi su imali jasan znak i dokaz o tome da gospodin Milošević prihvata plan Z-4 pre nego što će započeti pregovori o mirnom rešenju stvari.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Kao prvo, Posmatračka misija Evropske zajednice nije bila jedan od pregovarača u Ženevi, drugo, gospodin Milošević nije podržavao ove pregovore, pregovore na osnovu plana Z-4 ili na osnovu reintegracije Krajine u Hrvatsku. On nije uopšte pokušao da da bilo kakvu podršku toj ideji, u svakom slučaju ne dovoljno snažnu da ostavi nekakav utisak na Tuđmana. On naime nije dao nikakvu javnu izjavu. Ja, naravno, nisam upoznat sa pozivom i telefonskim razgovorom sa Babićem, ali iz onoga što sam čuo, to bi teško moglo biti nekakva podrška, odnosno, dozvola, dopuštenje. Ono šta se tražilo je da gospodin Milošević da nedvosmisleno, jasnu i čvrstu podršku, odnosno, da da svoje odobrenje za političko rešenje unutar Hrvatske, a to se nije dogodilo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ako mogu ovo da završim sad u toku ovog dela ispitivanja, još samo dve stvari, ali valjda je najvažnije da su evropski posmatrači i Evropska misija tu informaciju imali i da je nakon toga srpska delegacija, tu se govori kako je izgledao taj sporazum, potpisala? Je li tačno da je ona potpisala nakon toga, prihvatila plan Z-4? Je li tačno to?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: To ovde ne stoji. Ovde stoji da je srpska delegacija prihvatila plan od sedam tačaka, iako su rekli da se žele konsultovati sa Kninom pre nego što se službeno sporazumeju, što je stvorilo dovoljno nejasnoće pa su neki od međunarodnih posmatrača posumnjali da su oni to prihvatili, odnosno da to prihvataju, što je dalo okvir, opravdanje za Hrvate da kažu da srpska strana nije u potpunosti prihvatila sporazum. U svakom slučaju, ako mogu podsetiti Sud, meni je predsednik Tuđman rekao da on ne veruje da Babić ima dovoljno političke moći da to prihvati, a ono što je nedostajalo je čvrsta podrška Martića i Miloševića.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Gospodine Galbrajt, Hrvati nisu potpisali taj sporazum, je li to nesporno?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ne, to nije sporno, oni nisu potpisali sporazum niti su Srbi bilo šta potpisali.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja bih pročitao zadnji deo tog izveštaja koji je važan zbog nečega na čemu je insistirao i časni sudija Kvon, ovako stoji u ...

SUDIJA MEJ: Ne, mislim da ćemo sada da napravimo pauzu. Ja vas, gospodine Tapuškoviću, moram da zamolim da ubrzate vaše ispitivanje. Već pola sata ispitujete, naravno, možete da dobijete još nešto malo vremena, ali molim vas pokušajte se da se ograničite. Gospodine Najs, jedan drugi svedok čeka, je li tako?

TUŽILAC NAJS: Mi imamo jednog svedoka po Pravilu 92bis, koji će biti isto tako duže vremena unakrsno ispitivan. Ja ću ga samo kratko ispitivati i onda još imamo nekoliko administrativnih pitanja koje želimo da razrešimo.

SUDIJA MEJ: U redu, pauza 20 minuta.

(pauza)

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Hteo sam malopre da pročitam ceo ovaj zaključak specijalnog izveštaja šefa Posmatračke misije, ali bih hteo prvo da čujem da li vi hoćete ova tri dokumenta da uvedete kao, kao dokaz.

SUDIJA MEJ: Mi ćemo ih prihvatiti u dokazni materijal sa brojevima koji počinju slovom C, ali nemojte da čitate ceo tekst, jer nemamo vremena. Ako želite da ukratko nešto pitate svedoka, izvolite.

SUDIJA KVON: Pre toga ako nam Tužilaštvo može objasniti, što se tiče forme ovog dokumenta, ne radi se o originalima. Čini se da je to dokument Tužilaštva gde se rezimira neki drugi originalni dokument.

TUŽILAC NAJS: To su dokumenti koje mi imamo i koje će te videti. Prvo bitno smo ih dobili pod određenim uslovima koji više ne važe. Što se tiče njihovog formata, oni jesu unekoliko redigovani, to jest nešto je iz njih izbrisano. Ne mogu da se više menjaju od toga.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: U vezi tog zadnjeg dokumenta samo to da u ovom zaključku stoji da je specijalni izveštaj utvrdio da je toga dana, dakle, to je 3. avgusta 1995. godine u 19.30 na udarnim vestima prva vest bila da su Srbi odbili mirnu reintegraciju u Hrvatsku. Da li vi znate za

tu vest, toga dana da je ona, da je objavljeno da su Srbi odbili da se mirno reintegrišu u Hrvatsku?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Nemam dokument na koji se pozivate, međutim znam za taj program, i koliko se ja sećam, tom programu je sat ili dva prethodio jedan drugi program koji se pozitivnije izrazio o mojoj misiji u Beogradu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Gospodine Galbrajt, samo još nekoliko pitanja u vezi sa ovim zadnjim problemom opet se tiče tog, tog plana. Vi ste juče izjavili da ste 1. avgusta na Brionima razgovarali sa Tuđmanom o onom problemu koji se ticao Babića, da se što pre sretnete sa Babićem, je l' tako?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: To nije bila primarna svrha moje posete Brionima, međutim, kad sam bio na Brionima, rekao sam da Babić želi da se sretne sa mnom i pitao sam Tuđmana šta on o tome misli.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Razumem, ali vi ste bili na Brionima i 31. jula 1995. godine, je li to tačno?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ne, ja sam tamo bio 1. avgusta.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A ja samo imam ovde ispred sebe vašu izjavu koju ste dali istraživačima 9. i 10. decembra 2002. godine, gde piše da ste 31. jula 1995. godine na Brionima bili i da ste im savetovali ako krenu u akciju, da moraju zaštititi civilno stanovništvo. Da li je to tačno ili nije tačno?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja sam pogrešio kad sam pokušavao da se setim datuma. Tačan datum je bio 1. avgust i izvinjavam se za svoju grešku.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja, i ja se izvinjavam, ali bili ste 1. avgusta. Da li znate za sastanak koji je predsednik Tuđman, dakle bili ste 1. avgusta, održao sa svojim generalima, dužnosnicima 31. jula, dakle, dan pre toga. Da li znate da je održan taj sastanak ili ne? Ako ste bili 1. avgusta, vi znate da je, ili ne znate, da je Tuđman održao sa svojim generalima 31. jula 1995. godine na Brionima sastanak?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da, znao sam 31. jula da je takav sastanak održan.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li znate da je na tom sastanku Tuđman rekao prisutnim generalima, ne znam da li je vama to saopštio, u vezi tog bihačkog problema, sledeće: "Sada je takva situacija da su nam predstavnici Ujedinjenih naroda, Akaši i Stoltenberg, sa Srbima taj razlog izbili iz ruku," misli na Bihać, "jer prema tome, oni povlače svoje snage sa područja Bihaća. Neće napadati, dozvoljavaju da se UNCRO (UNCRO, United Nations Confidence Restoration Operation) postavi na te granice za promatranje i to jasno da su odmah dostavili čitavom svetu". Da li znate da je Tuđman to rekao ili da li uopšte znate za tu akciju Akašija (Yasushi Akashi) i Stoltenberga da se Srbi zaustave i da su oni na to pristali?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Znao sam da Ujedinjene nacije čine napore da se ublaži situacija oko Bihaća i da se postave posmatračići.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Znam, gospodine Galbrajt, ali citiram ono što je Tuđman rekao na tom sastanku 31. jula, to je zapisnik sa tog sastanka koji sam ja dobio takođe od Tužilaštva i koji je održan 31. jula. U tom zapisniku dalje stoji, ja ne znam da li je to vama poznato, da li ste saznali 1. avgusta ili kasnije sledeće: "Prema tome, mi više nemamo opravdanja da idemo u deblokadu Bihaća, imamo naklonost Sjedinjenih Američkih Država, ako ćete, gospodo, izvršiti taj napad za nekoliko dana kao u Slavoniji". Da li znate da je on tada to rekao?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Znam, znam za to, jer znam da je rekao nešto otprilike tako, jer sam imao priliku, čini mi se prekjuche, da pregledam taj zapisnik. U to vreme nisam znao da je on tako nešto rekao.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li znate da je završio, da je otvorio diskusiju tako što je rekao: "To je sada svrha naše današnje rasprave da nanesimo takve udarce Srbima da praktično nestanu"?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ponovo kažem, video sam taj zapisnik pre dva dana. Ja sam bio vrlo svestan da Hrvatska planira vojnu akciju i upravo zato sam bio toliko zainteresiran i toliko rešen da nađem mirno rešenje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li, još samo sledeće, a da li znate da je on rekao kako je Šariniću dao nalog da ide na pregovore u Ženevi, ali da to bude samo maska i da apsolutno ne dolazi u obzir da se prihvati bilo kakav mirovni plan?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja nisam znao da je on tako nešto rekao, bar ne u to vreme. Ponavljam da sam taj zapisnik pročitao nedavno i mis-

lim pre nego što se složim sa bilo čim što kažete, želim da ga pročitam u celini.

SUDIJA MEJ: Da li je to poslednji dokument?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Ovo je poslednji dokument, gospodine, časni sudija Mej, ja ne vidim razloga za, uopšte zbog čega, ovaj, takva reakcija. Ozbiljno vam kažem, zaista ne shvatam, zaista se bavim ozbiljnim problemom, zaista mislim da ovo treba da znate. Ako mislite da ne treba, prekinite me, ja ću sesti.

SUDIJA MEJ: Nastavite, nastavite, gospodine Tapušковиć. Malo brže.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja se stvarno trudim da moja pitanja budu vrlo kratka, a gospodin Galbrajt ima prevo da govori onoliko koliko on hoće. Moje zadnje pitanje. Da li ste, da li znate da je Butros Gali (Boutros Boutros-Ghali) 3. avgusta pozvao predsednika Tuđmana i molio ga da ne izvrši taj napad 3. avgusta? Da li to znate? Ovde o tome ima i dokaza, da li vi to znate? Tadašnji generalni sekretar Ujedinjenih Nacija.

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Sad se ne sećam da li sam znao za taj telefonski poziv u to vreme.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Zahvaljujem, gospodine Galbrajt, zahvaljujem, časne sudije.

SUDIJA MEJ: Do sada smo dobili tri dokumenta koji će ući u dokazni materijal, ako ima još neki, njega ćemo razmotriti.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Ja vam predajem dokument o kome je reč, to je zapisnik sa sastanka Franje Tuđmana, Tuđmana sa njegovim vrhovnim komandantima i predajem vam ga, izvolite. 31. jul 1995. godine.

sekretar: Časni Sude, specijalni izveštaj posmatrača Evropske unije od 31. januara 1995. godine, to će biti dokazni predmet Pretresnog veća broj 8. Dnevni, tačnije redovni izveštaj od 29. marta 1994. godine će biti predmet Pretresnog veća broj 9, a specijalni izveštaj šefa posmatračke misije Evropske unije od 3. avgusta 1995. godine, dokazni predmet Pretresnog veća

broj 10. A zapisnik koji sam upravo dobila će biti dokazni predmet 11, isto Pretresnog veća.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imamo dve stvari koje moramo da pitamo u vezi sa ovim dokumentima. Prvo se tiče toga da Bihać više ne može da posluži kao izgovor, pošto se radilo o povlačenju, prestaku napada. Možete li da prokomentarišete?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da. Hrvati su preduzeli vojnu operaciju, time što su krenuli na dolinu Livno, a to je imalo efekat smanjenja pritiska na Bihać, pošto je vojska bosanskih Srba morala da pregrupiše svoje snage da bi odgovorila na pretnju koja joj dolazi od hrvatske vojske iz Livna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prema dokaznom predmetu 9, to je dokument Posmatračke misije Evropske unije od 29. marta, ima jedan pasus koji protvrdi vašem svedočenju gde se kaže da je glavna prepreka sporazumu to što predsednik RSK Martić uz podršku Miloševića koje je apsolutno predan nema većinu u Skupštini. On je, ovde se takođe kaže da se Srbi koji se pridržavaju tvrde linije na čelu sa Babićem protive toj ideji. Da li možete da objasnite zašto taj izveštaj posmatračke misije protivreči vašem iskazu?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: To ne protivreči mom iskazu niti se kosi sa onim čega se ja sećam. Juče sam rekao da je 1994. godine kada se sve ovo dešavalo Babić koristio ove pregovore kao političku toljagu protiv Martića, ali kao što znate, ja se nisam sretao sa Babićem 1994. godine, jer je on odbijao da se sa mnom sretne. 1995. godine, kako je situacija postajala sve ozbiljnija i kako je rat postajao sve verovatniji, moj je utisak bio da je on mnogo otvoreniji i spremniji na političko rešenje. Drugim rečima, kada je situacija postala kritična i kada je u pitanju bio opstanak krajinskih Srba, on je shvatio kako stvari stoje realno i bio je spreman na ustupke koji bi mogli da pomognu da se izbegne rat.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sudija Kvon se pitao šta su novine pisale u to vreme pred operaciju "Oluja" ili u vreme operacije "Oluja". Da li znate šta je pisala štampa u Beogradu? Da li su oni imali neki drugi cilj u svom izveštavanju, beogradski mediji, nego da pruže pravu informaciju, da pružaju čitaocima vesti?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: U Beogradu u to vreme nije bilo ničega što bi i izbliza moglo da se nazove slobodnom štampom tako da je srpska štampa pisala ono što je srpska vlada želela da štampa piše, tačnije što je optuženi želeo da se piše. Kad kažem pisanje štampe, ja sam mislio prvenstveno na članke u stranoj štampi, pa čak i na članke u hrvatskoj štampi. Shvatam da su u to vreme vladale sankcije, ali sam siguran, 100 posto siguran da su ono šta se pisalo u stranoj štampi morali da saznaju funkcioneri u Srbiji, njihove obaveštajne službe i tako dalje i tako dalje. I osim toga, dodaću, da je bio predstavnik Jugoslavije u Zagrebu u tom periodu i ako on nije umeo da vidi sve znake onoga šta je predstojalo, onda je on bio najnesposobniji diplomata koji je ikad rođen.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, ne samo u Beogradu, već i u Hrvatskoj, zapravo u Kninu, u štampi iz tog vremena je moglo da se vidi kakva je situacija bila u stvarnosti. Što se tiče vašeg poslednjeg odgovora, rekli ste da bi obaveštajne službe mogle da jave optuženom da postoji opasnost od predstojećeg udara. Da li je ta obaveštajna služba, po vašim saznanjima, radila dobro u to vreme?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koliko su bile dobre te obaveštajne informacije?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ne znam koliko su mnogo oni znali, ali je siguran sam to bila dovoljno dobra obaveštajna služba da ima izvore u Zagrebu i da zna da Hrvatska ima mogućnost da uđe u Srbiju. Sud mora znati da je sve ovo bila, na kraju krajeva, jedna zemlja, ti ljudi su poznavali jedni druge, bilo je puno veza između njih i sigurno je srpska obaveštajna služba duboko bila prodrila u hrvatske krugove. Siguran sam da su znali dovoljno da vide da je vojna akcija vrlo verovatna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imam još tri pitanja. Prvo je, videli smo da su, iz jednog smo dokumenta videli da su Srbi, mnogi Srbi napustili tu teritoriju pre operacije "Oluja". Ako znate to, kakvo značenje tome pridajete?

SVEDOK GALBRAJT – ODGOVOR: Ja sam to znao, ja to znam i bilo mi je jasno da je bar jedan deo stanovništva napustio tu teritoriju po naređenju svojih vođa, a ne zbog te vojne akcije. Takođe mi to sugeriše da su znali za predstojeću vojnu akciju.

TUŽILAC NAJS: Mislim da mogu da se odreknem svoja dva poslednja pitanja. Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej.

SUDIJA MEJ: Nećete više moći da postavljate pitanja i vi to znate. Šta želite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Znam da ne mogu da postavljam više pitanja iako bih imao veoma mnogo da postavim, ali i za to će doći vreme. Hteo sam samo radi zapisnika da se ispravi jedna konstatacija koja je krajnje nekorektna prema ponašanju Martića, a ja sam shvatio svedoka juče drugačije nego što je sada interpretirano u ispitivanju gospodina Tapuškovića. Naime, Martić, samo želim da se to potvrdi i unese u zapisnik, Martić nije rekao da se ne uzme u razmatranje plan Z-4, nego je rekao da neće da razmatra plan dok se ne reši problem mandata UNPROFOR-a. Mislim da je to celovito objašnjenje a ne samo prvi deo rečenice, je li tako, gospodine Galbrajt?

SUDIJA MEJ: U redu, hvala vam. Možemo sami da proverimo transkript i da to vidimo. Ambasadore, vi ste završili svoje svedočenje. Hvala vam što ste došli pred Međunarodni sud kao svedok. Sad ste slobodni.

SVEDOK GALBRAJT: Hvala.

TUŽILAC NAJS: Pre sledećeg svedoka koji svedoči putem izjave po Pravilu 92bis ...

SUDIJA MEJ: Samo da vas prekinem. Treba da prvo damo svoju odluku, pošto je to svedok po Pravilu 92bis, a naša odluka je sledeća. Što se tiče svedoka koji dolazi po Pravilu 92bis, to jest svedoka čije su izjave prihvaćene po tom pravilu, a koji se dovodi radi unakrsnog ispitivanja, vreme dozvoljeno za unakrsno ispitivanje je obično jedan sat. To imamo u vidu i iz našeg ranijeg iskustva, kada smo počinjali sa jedan sat, a smanjivali na 45 minuta. Međutim, da bi optuženi imao dovoljno vremena, uradićemo ovog puta to drugačije. Daćemo jedan sat, ali naravno okolnosti mogu da se menjaju, zavisno od svedoka i ta odluka ne može biti apsolutna, ne može važiti apsolutno.

TUŽILAC NAJS: Hvala, časni Sude, mi smo priložili novi spisak svedoka, periodično revidiramo taj spisak.

SUDIJA MEJ: Video sam taj spisak. Nije me baš oduševilo što mi se čini da je mnogo duži. Možda grešim.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ja sam zapravo bio vrlo zadovoljan što smo napravili novi format. Ja sam prvobitno i to namerno zadržao jednu stalnu dužinu tog spiska, kad smo prvo počeli zbog toga što mi je lakše tako rukovati sa dokumentima koji uvek izgledaju na isti način. Ovaj ima četiri dela, možda nemate to pred sobom ali nema veze. Poslednja dva dela su spiskovi 92bis. U svakom slučaju, pretpostavlja se da će svaki svedok biti unakrsno ispitivan jedan sat u proseku. U nekim slučajevima to može biti malo duže. Drugi deo je spisak svedoka koje nećemo pozvati već ćemo vama ukazati na njih, tako da znate da su raspoloživi, da se mogu dovesti ako bude potrebno. Treći deo spiska, vrlo sam zahvalan, hoću da kažem ovo sada, svom timu što je pripremio ovo u ovako dobrom formatu. To su gospođa Vi (Wee) i gospođa Diklić (Diklich). Na strani 17 imamo jedno mesto gde su sabrani sastavni delovi i vidi se koliko mora da se iseče da bi se stiglo, da bi se završilo na vreme. To je manja cifra nego što sam se ja bojao prvobitno. Smanjeno je na 38 dana koje moramo da isečemo od ukupnog svedočenja za svedoke koje želimo sigurno da pozovemo, prema spiskovima 1, 3 i 4, a razlog što je spisak malo duži je što malo detaljnije ukazujemo koliko vremena nam treba, ali smo takođe izbrisali i neke svedoke koje nećemo želeti da pozovemo ovde. Tako da vidite šta smo uradili u međuvremenu da bismo se uklopili u vreme. Nadam se tako da vam je ovo koristan dokument i sličan ćete takođe dobiti za mesec dana ili otprilike negde u to vreme. Takođe ćemo vam dati jedan dokument gde treba označiti krstićima kvadratiće da bismo ažurirali naš plan za odeljak Bosna. To je jedan spisak koji pokazuje koliko nam je još iskaza preostalo i šta je već dokazano. Da li sam to već pomenuo? Ja sam doneo odluku da vam to pružimo. Imaćemo, zahvaljujući novom sistemu, informaciju ćemo vam moći dati o dokumentima u istom formatu kao i ranije. Ono šta ste dobijali na papiru ranije ćete sada imati u elektronskoj formi.

SUDIJA KVON: Verujem da se u Tužilaštvu radi na tome da se razradi indeks svih dokaznih predmeta.

